Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 49 (4941) | 1946 он. мартын 5, вторник | Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Адуу моридые hайнаар харууhалха

[...] унаа гээшэ колхозуудай хүдөө [...] хүдэлмэринүүдэй диилэнхи [...] шиидхэдэг байна. Тиимэд [...] хүсые саг үргэлжэ hайн байл[...] ябадал эгээл шухала болоно. Гэбэ[...] манай республикын зарим колхоз[...] колхозууд мори унаада анар мүнөө х[...] бусаар хангалтагүй зангла табил[...] байха юм. Хабарай полевой хүдэл [...] үдэр ерхэ бүри дүтэлжэ бай[...] болобошье, мори унаануудые hайн [...] ба тэжээл дээрэ табина, [...] байhан колхозууд республикын [...] хомор байна. Зарим колхозууд [...] моридые илгажа амаруул[...] hэбэшье, гэдэниие hайн гэжээ [...] зэлүүлхэ, эрхим шанартай хаг[...] адуулха гүшаа хүсэд анхардаг[...] байха юм.

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой [...] пленум республикын колхозууд ар[...] хүсэл болон морин-транс[...] хэрэгсэлнүүдэй хабарай поле[...] хүдэлмэридэ хангалтагүйгөөр бэлэд[...] байhые, зарим колхозуудаар [...] ба hубай үнеэдые hургаха хүдэл[...] өөрөө бүтэхэ хэрэгтэ табигдаhан [...] тэмдэглэбэ. Пленумэй тогтоол [...] тэмдэглэгдэhэн энэ баримтанууд [...] зүб байна. Юуб гэхэдэ, республикын [...] олонхи колхозууд хабарай полевой [...] бэлэдхэлэй энэ шухала [...] ябуулгада тон харюусалгагүй[...] хандажа байха юм.

[...] аймагай диилэнхи колхо[...] адуу моридые илангаяа муугаар [...] олохон толгой унаае хүдэл[...] хүсэ абаха шадалгүй болгожор[...] үнгэргэгдэhэн шалгалта дээрэhээ [...] энэ аймагай адуу моридой [...] ехэдынь туранхай байла. Б[...] сельсоведэй Молотовой нэрэмжэ[...] колхозой адуу морид илангаяа [...] харууhалагдадаг юм. Колхозни[...] зүдхэхэ хүсэндэ эзэн бусаар [...] дээрэhээ энэ артелиин анха[...] нюрга hээрынь тэhэрхэй [...] Будённын нэрэмжэтэ колхозой [...] унаа байhан ямархүү байдалда [...]

[...] аймагай зарим колхозуудаар [...] адуу морид амуурhан бай[...] Тиигэбэшье, хамууды эсэргүү хэм[...] ябуулганууд хүсэд үнгэрэгдөөгүй [...] «Улаан Үдэшэ» колхозой 20 [...] хүдэлмэришэ морид туранхай, [...] дундаhаа долоо шада та[...] байна, энэ колхозой 30 [...] хүзүү hээрээ холоhхой байна. [...] нэрэмжэтэ колхозой члегүүд [...] моридто хашаа хэрэгээр ха[...] ябаhан лэ газартаа эсээдэг байха [...]

[...] колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон [...] хүдэлмэрилэгшэд «Колхозууд ба совхозууд адуу морин[...] толгойе олошоруулха ба тэдэнэй [...] харууhалгые hайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Арадай [...] Совет болон ВКП(б)-гэй [...] Комитедэй тогтоолые алар [...] хүртэр хүсэд бэелүүлээгүй. [...] колхозууд мори унаае тушаа [...] даалгажа үгэхэ ябадалые [...] эгсээгээгүй байhаар.

[...] гү, али мори униж[...] ябаhан колхозникой. сов[...] хүдэлмэришэнэй гэмээр б[...] эбэлүүлэгдэhэн, уhалагдаhаа б[...] мүнөө гэмтэhэн унаар дээрэhээ [...] хүдэлмэрилжэ шадаха [...] морин ажалгүй [...] түлөө зэмэ эй хүн [...] тэрэ [...] ажалгүй байhан үдэр [...] түлөө колхозуудта хошоол [...] үдэр бүхэнэйнь сэнгые [...] абаха» гэжэ правительствын [...] пунктые мүнөө [...] бэелүүлээгүй ба hэн ко[...] х[...] хаагүй бии. Хэтэрхэ[...] колхозуудай зарим хүтэлбэрилэг[...] мори унаада эзэн бусаар хандаж[...] ябадал гаргана Зэдын аймаг[...] «Галын очи» колхозой правлениин [...] оригло Гендунов гэгшэ [...] 3 hара соо хоёр мори туралжа [...] хүсэ абаха шадалгүй [...] Тэрэлээл Хориин аймаг[...] ажалай колхозой түрүүлэгшэ [...] гэгшэ артелиин адуугые [...] унажа, туралhан байха юм. [...] баримтанууд хаа-хаанагүй бии.

[...] обкомой бюрогой тогтоолой [...] республикын колхозуудаар мори [...] байдалые шалгаха рейд үнгэр[...] байха юм. Зарим дүнгүүд [...] харахада, олохон колхозуудай [...] моридой байдал, харууhан муу байhан дээрэhээ хабарай тарилгада ябаха хүсэ иинь хангалтагүй байба. Хэдэ-хэдэн колхозууд хүдэлмэришэ моридые колхозникуудта тушаажа үгэхэ ябадалда халиргаhаар хандаhан, мүн моридые гэмтээhэн, туралhан, үхүүлhэн гэмтэ нюурнуудта зэхистой хэмжэ абаагүй байдалынь рейдээр элирүүлэгдэжэ байха юм.

Мори унаада тааруулхаа хомут тоног болон зэр зэмсэгүүдые бэлэдхэхэ гээшэ тон шухала байна. Гэбэшье, зарим колхозууд энээниие хэрэгсээнгүй дайралдаhан лэ хомут тоногуудые хэрэглэжэ, моридой хүзүүень холгоодог байха юм.

Мухаршэбэрэй, Бичурын болон бусад аймагуудаар адуун hүр гые үбэл үелэ hайнаар бэлшээжэ түхэреэн сүүдхэ соо адуулха, уриин дулаан байрада байлгаха, гэрэшэгэн хүдэлмэришэ моридые онсо hайнаар харууhалжа, саг соонь эдеэлүүлхэ, уhалха, амаруулха мэтэ шухала хэмжээ-ябуулганууд хэрэгсээгдэнгүй байна.

Эмниг мори, сар, нубай үнеэдые hургажа, хүдөө ажалай хүдэлмэринүүдтэ хүсэд хэрэглэбэл зүдхэхэ хүсэнэй угаа ехэ нэмэри болохо үгэхэ ба унаануудые амаруулха арга олгохо байhаниинь элитэ. Тиигэбэшье, олонхи колхозууд эмниигүүдые hургажа гар зүүрэй хүдэлмэридэ хэрэглэнгүй, хүдэлмэришэ моридоо дааша байдаг зан паттай. ВКП(б)-гэй обкомой XXII пленум болбол хабарай полевой хүдэлмэриин эхилхэhээ hара урид хүдэлмэришэ моридые амаруулха ба hайн тэжээл дээрэ табиха, хабарай полевой хүдэлмэриие байгуулагдаhан бүхы зорилгоо дүүргэжэ шадаха зүдхэхэ хүсөөр хангалха зорилгоор, колхозуудаар эмнэг мори (адуунда ябаhан гүүнhээ ба азарганууд бэшые), сар, hубай үнеэдые hургаха ябадал хангахыень республикын Наркомзем, ВКП(б)-гэй айкомуу болон аймсовсэдкомуудhаа эрилтэ хаа э байна. Энэ хэтээ колхоз бүхэндэ бодото хэрэгүүлээр бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Эмниигүүдые хүллэжэ hургаха, хүдэлмэришэ моридые hайн тэжээл дээрэ табиха магын хэмжээнүүд хаа-хаанагүй энэ гэhээр бэелүүлэгдэхэ байна. Тэрээнтэ хамта колхоз, совхоз бүхэнэй хүдэлмэришэ моридой хомут тоногуудые hайнаар заhабарилжа унаа бүхэндэ тааруулха ёhотой.

Үбшэн моридые дары сагаа hүрэгөө таhалжа илгаад, аргалха шухала. Адуу моридой байдал харуулые hайжаруулан, элүүр энхэ байлгаха ябадалые зоотехникүүд, малай эмшэд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд моринhоо гол адли харюусаха байна.

Унаае гэмтээжэ туралган, үбшэн болгоhон гэмтэ хүнүүдтэ тэрэ гэhээр хэмжээ абаха хэрэгтэй. Хүдэлмэришэ моридые колхозникуудта даагаха үгэөгүй байhан ябадал энэ гэhээр усаад хагдаха ёhотой. Тиигээгүй hаа, адуу моридой байдал, харууhан үсэд hайжаржа шадахагүй байhаниинь элитэ.

Аймагуудтахи партийна, советскэ газарнуудай болон зоотехник, малай эмшэд, колхоз бүхэнэй адуу моридые элүүр энхэ, тобир гархан байлгаха хэрэгтэ шухала анхарал табилсаха зорилготой. Колхозуудай правленинүүд адуу моридые эрхимээр харууhалжа хүнүүдые саг үргэлжэ урмашуулха, тэдэнэрэй дүй шадалые бүгэдэндэ нэбтэрүүлхэ шухала зорилгоо мартаха ёhогүй.

Мори унаае эгээл hайнаар харууhалха үе үбэл, хабарай саг гээшэ. Тиимэдэ моришод, адуушад болон бүхы колхозникуудай мүнөөдэрэй зорилго тон ехэ байна. Республика соо адуу моридые үнэхөөр hайнаар харууhалан элүүр энхэ ба тобир таргаан байлгадаг түрүү хүнүүд ялиhала олон. Тэдэнэрэй жэшээгээр бүхы хүдэлмэрээ ябуулжа, мори унаае hайнаар харууhалхын түлөө моришон, адуушан болон колхозник бүхэн социалистическэ мүрысөөндэ үнөө эршэтэйгээр оролсохо зэргэтэй. Энэ үедэ бүхы оронай ажалшад агууехэ вождь ба багша Сталинай үгэдэ харюу болгон, хүдэлмэреэ улам шангадхаха уялгануудые абаад, мүрысөөндэ бүри сэхэ ойгоор оролсоо. Мүн манай шье республикын колхозникууд вождиин сэсэмэргэн үгэнүүдээр зоригжон, шэнэ амжалтануудые туйлажа байна. Эдэнэй тэй хамта моришод, адуушад болон бүхы колхозникууд мори унаагаа тобир тарган, элүүр энхэ байлгахын түлөө хэрмойгоо шуужа оролсохо байhаниинь лабтай.

Ирандахи советскэ сэрэгүүд тухай

[...] февралиин 25-да Иранай премьер-министр Кавам-эс-Салтане гэгшэ [...] хөөрэлдөөн дээрэ эгээл амгалан байhан Иранай районуудhаа, тодорхойлбол Мешхедэй, Шахрудай, [...] районуудhаа, мартын 2 hээ [...] советскэ сэрэгүүдэй частьнууд гаргагдаха гэhэн советскэ правительствын шиидхэбэри тэрэндэ дуулгагдаhан байна. Иранай бусад районуудта байhан советскэ сэрэгүүд болбол тэндэхи байдалнуудай элирхэйлэгдэтэр Иранда үлэхэ байна.

(ТАСС).

Сталин вождиин үгэдэ харюу

МАНАЙ ХАРЮУ

Москва городой Сталинска hунгуулиин округой hунгагшадай урда хэлэhэн нүхэр Сталинай үгэ болбол манай коллективэй дунда үйлэдбэриин ба политическэ шэнэ хүдэлөөнүүдые гаргаhан байна. «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиин членүүд энэ түүхэтэ документые шудалан үзөөд байхадаа нүхэр Сталинай хэлэhэн үгэдэ харюу болгон, февраль hарынгаа түсэбые Улаан Армиин hайндэр болтор үлүүлэн дүүргэхэ, гаргаhан продукциингаа шанарые hайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ—иимэ нүүд уялгануудые абаа hэн.

Мүнөө манай артелиин коллектив болбол өөрынгөө абаhан уялгые дүүргэн Улаан Армиин hайндэр болтор түсэбөө 100 процент гүйсэдхөө гэхэ гү, али ажалай бүтээсые 20 процент дээшэлүүлээ.

Эллэб хубсаhануудые оёдог цех социалистическэ мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлээ. Эрхим оёдолшод Медведьева, Астраханцева, Симанова, Доржиева ба бусад үнгэрhэн февраль hара соо ажалай даалгабариие 200-hаа 300 процент хүртэр гүйсэдхэhэн байнад.

Мүнөө тус артелиин коллектив болбол туйлаhан амжалтануудаа бэхижүүлнэ. 1946 оной 1-дэхи кварталай үйлэдбэриин түсэбые мартын 20 хүртэр үлүүлэн дүүргэхэ, ажалай бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлхэ, гаргаhан продукциингаа шанарые hайжаруулха гэhэн уялга абаа.

Е. И. НАДЕЕНА, «Кооператор-комсомолец» артелиин оёдолой цехын начальник.

Цыбикжаповай үгэ

Торшин аймагай Доодо-Бургалтайн сомоной «Заветы Ильича» колхозой эрэгтэй эмэгтэй эрхим колхозникуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үеэр hайнаар ажаллаhанайнь түлөө «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэжэ медальнууд барюулагдаба.

60 гаран наhатай Тамажап Цыбикжапов медаль абаhанайгаа hүүлээр иигэжэ хэлэбэ:

«Минии хоёр хүбүүдэй Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда ябаха үедэнь би гэртээ hуугаа бэшэб, харин манай Улаан Армиин илалтын түлөө бэеэ хайрлангүй парторганизаци ба колхозой үгэhэн даалгабаринуудые саг соонь дүүргэлэг байгааб. Бага хүбүүмни СССР-эй арад зоной амгалан байдалай түлөө залуу наhаяа үгэжэ, баатарлигаар тэмсэhээр мүнхэдөө алдаршаба.

Мүнөө ехэ хүбүүгээ хүлеэжэ нютагтаа угтан абаад тон баяртай hуунам.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ минии үдэр hүнигүй оролдожо хэhэн ажалые тэмдэглэжэ намайе дээдэ шагналда хүртөөбэ. Энэ ехэ, урдань харагдаагүй дайнда маниие хүтэлжэ, агууехэ илалтада асарhан нүхэр Сталиндаа баярые хүргэнэб».

Д. ЦЫДЫПОВ.

Комсомолецууд ба залуушуулай зорилго

Улан-Удын судоремзаводой комсомольско-залуушуулай бригаданууд социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсобо.

Энэ hарын турша соо илангаяа hайнаар механическа цехын токарьнуудай бригаданууд хүдэлмэрилбэ.

Нүхэр Орловой хүтэлбэрилжэ байдаг комсомольско залуушуулай бригада үдэр бүхэнэйнгөө даалгабари 165 процентhээ доошо бэшээр дүүргэжэ түрүү hуури эзэлбэ.

Эмхитэйгээр хүдэлмэрилhэн дээрэhээ тус бригада ажалай үндэр амжалтануудые туйлаhан байна. Бригадын хүдэлмэришэн бүхэн хүдэлмэриин эхилхэhээ 20—30 минута уридшалан ерэжэ, станок, бариха зэмсэг ба чертежнуудаа бэлэн болгодог юм. Энэ дүршэлынь хүдэлмэриин амжалтада ехэхэн туhаламжа үзүүлдэг.

Бригадын членүүд токарь нүхэд Карбаинов ба фрезеровщик Маслов гэгшэд үдэр бүхэндэ даалгабаряа hайн шанартайгаар дүүргэжэ жэшээ харуулдаг байгаа.

Эдэ эдибхитэд ажалай эрхим амжалтануудые туйлахаhаа гадна, өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө хододоо оролдодог юм. Мүнөө тэдэ 5-дахи разрядай мастернуудай хэхээр хүдэлмэриие бүтээдэг байна.

Мысовско загаhанай заводой гүльмэ уядаг эрхим хүдэлмэришэд Ф. Смирнова, А. Печкин, А. Иванова гэгшэд хүдэлмэреэ хэжэ hуунад. И. Красавцевай фото.

КУЗНЕЧНЭ ЦЕХЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭД ХӨӨРЭНЭД

Паровозо-бүтээлгын заводой партийна организацинуудаар 1946 оной февралиин 9-нэй үдэр Москва городой Сталинска hунгуулиин округой hунгагшадай hунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай хэлэhэн үгые ба партийна организацинуудай зорилгонууд тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна.

Плангаяа паровозо-бүтээлгын заводой кузнечнэ цехын партийна организациин суглаан hаяхан угаа эдибхитэйгээр үнгэрбэ.

Энэ суглаанда үгэ хэлэгшэд нэгэн хүн шэнгеэр нүхэр Сталинай табиhан программые хальуунаар дэмжэхэ зуураа, партийна организациин зарим коммунистнуудай тон хайша хэрэг ажалдаа хандадаг баримтанууд тухай хатуу шангаар шүүмжэлhэн, мүн үйлэдбэриин программын түсэбэй дүүрэлгэгүй шалтагаануудые элирүүлhэн байха юм.

Кузнец нүхэр Елясов пролетой начальник Савченко мастер Рожков, партийнабэшэ технолог нүхэр Климов печник Гришин ба бусад үгэ хэлэхэдээ эгээл түрүүн заводой зарим цехүүдэй ажалай жаяг заршамай hуладаhан тухай хэлэбэд.

Кузницада хүдэлмэришэдэй ерэхэдэ заримдаа багажа тоног ба материал үгы байдаг гү, али дутадаг ябадал гарана. Жэшээлхэдэ, февралиин 15-най үдэр шурэб мушхагша нүхэр Матеева хадаа хэрэгтэй зэр зэмсэггүй байhан ушарhаа юушье хэнгүй, бүхэли үдэрөө үнгэргэhэн байха юм. Мүн прессовой пролетто иимэл шалтагаанhаа үйлэдбэриин программа дүүргэдэггүй байна. Тиимэ тула, зэр зэмсэгээр ба бусад шухала материалаар хүдэлмэришэдые ба заводой цехүүдые дүүрэн хангаха ябадалда заводой дирекци онсо анхаралаа табиха зэргэтэй.

«Манай үйлэдбэриин цехүүд соогуур ажалай жаяг заршам ба культура тон hулаар табигданхай. Мүнөө хүртэр хуушаараа хүдэлмэрилдэг зантай байнабди», —гэжэ пролетой начальник нүхэр Савченко хэлэбэ. «Үдэр бүри хэдэн зуун ба мянган шурэбүүдые нэгэ цехhээ нүгөө цехтэ гараараа зөөдэг зантайбди. Мүнөө техническэ ба механизированнэ метод үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ хамаг хабаяхандуулха хэрэгтэй аад, үшөөл энхигүй ябадал гарана» гэжэ тэмдэглэбэ.

Нүхэр Гришин хэлэхэдээ, зарим хүдэлмэришэдэй нобшо оборhоо боложо, угаа ехэ энерги ба түлишэ кузницын цехүүдтэ хэрэггүйгөөр гаргашалагдадаг ушарнууд үзэгдэнэ. Энээниие усадхахын түлөө шухала хэмжээнүүдые хараалха уялгатайбди.

Энэ суглаанда хабаадалсагшад цехын партийна организациин ба түрүү хүдэлмэришэдэй энэ суглаанда элирүүлhэн дутуу дунда зүйлнүүдые эрид шууд усадхаха, ажалай жаяг заршам үг үндэhөөрынь hайжаруулха, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ гэхэ мэтын шухала шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараалhан дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абабад.

Нүхэр И. В. Сталинай хэлэhэн түүхэтэ үгэдэ харюу болгон энэ үгые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө энэ суглаагшад социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, сталинска вахтада жагсаад, завод соогоо дахин түрүү hуури эзэлхэ хүсэлэнтэй иимэкүүд уялгануудые бэе дээрээ даажа абаба:

1. 1-дэхи квартал соо 1200 тонно поковко үгэжэ, детальнуудай спецификациин даалгабариие 100 процент дүүргэхэ.

2. Хатуу шанга арбилалга эмхидхэжэ, энергиин ба түлишын бүхы зүйлнүүдые арбилжа, гараhан продукциин өөрынь үнэ 1945 оной өөрынь үнэhөө 30 процент хүртэр доошоруулха.

3. Үйлэдбэриин ажалай бүтээсые 15 процент дээшэлүүлхэ ябадалые туйлаха.

4. Даалгабарита нормоёо дүүргэдэггүй нэгэшье хүдэлмэришэн байхагүйе туйлаха. Тэрэнэй тулада, техническэ hургуулиие эмхидхэжэ, энэ hургуулида түбхын түрүүн бага мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые үргэнөөр хабаадуулха ба хожомдоhон хүдэлмэришэндэ туhаламжа үзүүлхэ.

5. Февралиин 20-hоо 1-дэхи кварталай дүүрэтэр багажа ба тоногоо зүбөөр хэрэглэлгые, станок болон агрегатаа зүбөөр барилгые, ажалай жэшээтэ эмхидхэлые хэдэн дахин харалга хэхэ.

6. 1-дэхи кварталай дүүрэтэр 10 рационализаторско дурадхал оруулха ба ажал дээрэ хэрэглэхэ.

7. Нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгые имагта кружогоор дамжуулан шудалха.

Кузнечна цехын коллектив болбол энэ уялгануудые бэе дээрээ даажа абаад, нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө бэшэ цехүүдые социалистическэ мүрысөөндэ урижа, улам саашаа эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ эхилбэд.

Туйлаhан амжалтануудаа бэхижүүлхэ

Арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай Улаан Армиин 28 жэлэй ойе тэмдэглэhэн приказые би тон гүнзэгыгөөр шудалааб. Дайн сэрэгэй жэлнүүд соо фронт дээрэшье ябахада нүхэр Сталинай приказууд болбол хүн бүхэндэ шэнэ шэнэ хүсэ зориг нэмээдэг hэн. Мүнөө жэлдэ нүхэр Сталинайнгаа приказые Улаан Армиhаа табигдажа ерээд, ажалай фронт дээрэ хүдэлмэрилжэ байха үедөө хүлеэжэ абааб.

Сталин бэгшымнай үгэ бүхэн хадаа бидэнэрэй, ажалшан арадай саашанхи зол жаргалтай байдалда зорюулагдаhан байна. Би, энэ наhандаашье өөhэдынгөө дайшалхы нүхэдые, хатуу шанга жадын байлдаае мартахагүйб. Тиихэдэ би нүхэр Сталинай үгөөр зоригжуулагдан Эхэ оронойгоо ажалшан арадай ба үе нүхэдэйнгөө жаргалта байдалые хамгаалан өөрынгөө нангин уялгые дүүргэжэ ябаа hэм.

Дайнай урда тээ хүдэлжэ байhан өөрынгөө эхэ нютаг, түрэл бүлэнэртөө бусажа ерээд, «Победа» гэжэ артелиин сабхиин цехтэ хүдэлмэрилжэ байнаб. hунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсон, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ уялга абаа hэм. Тэдэ өөрынгөө абаhан уялгые дүүргэхын түлөө оролдожо hарынгаа ажалай даалгабариие февралиин 23 хүртэр дүүргээб. Тиин намтай мүрысэhэн, сабхи оёгшод нүхэд Евдлов Могуло. Кочутов гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабариие 150-hаа 200 процент хүртэр гүйсэдхэhэн байна.

Манай «Победа» артелиин коллектив болбол нүхэр Сталинай хэлэhэн үгэдэ харюу болгон март hарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ уялга абаhан байна.

А. И. МИНАЕВ, «Победа» артелиин сабхиин цехын стахановец.

ДАЙШАЛХЫ ПРОГРАММЫЕ ГҮНЗЭГЫГӨӨР ШУДАЛНА

Байкало-Сэлэнгын пароходствын коллектив болбол арадуудай агууехэ вождь Иосиф Виссарионович Сталинай алтан үгөөр зоригжон, Эхэ оронойгоо хүсэ шадалые ба алдар сууе бэхижүүлхын түлөө, социалистическэ ажаүйлэдбэриин ба транспортын хүдэлмэриие эрид hайжаруулна. Тэдэнэр 1946 оной эхинhээ хойшо өөhэд өөhэдынгөө ажал хүдэлмэри дээрэ hунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, нүхэр Сталинай ба Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Централька Комитедэй уряалаар хүдэлмэрилжэ ниилээд ехэ амжалтануудые туйлаhан байнад.

Тус коллектив болбол Москва городой Сталинска hунгуулиин округой hунгагшадай hунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай табиhан гайхамшагта программада харюу болгон февралиин 10-hаа эхилээд, социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, бүхы коллективэйхид шэнэ уялгануудые абаhан байна.

Судна заhабарилгын заводой коллектив (директорынь нүхэр П. П. Востоков) энэ түүхэтэ программые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ зорилготойгоор социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, 1946 оной апрелиин 10 хүртэр суднануудые заhабарилха түсэб дүүргэхэ гэhэн уялга абаhан байна.

Мүн Улан-Удын пристаниин коллектив (начальнигынь нүхэр Лушкин) болбол пристанеэ дүүрэн механизировалхэ гэhэн уялга абабад.

Пристаниин коллективэй дунда шалгаран гараhан эрхим стахановец нүхэр Крапиво гэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ:

—Агууехэ вождь Иосиф Виссарионович Сталинай хэлэhэн үгэ хадаа манай Эхэ оронай улам саашаа hалбаран хүгжэхэ, манай советскэ гүрэн соо коммунизмын бүрин түгэс илахын түлөө тэмсэхэ программа мүн. Бидэнэр пароходствынхид энэ түүхэтэ программые гансахан дэмжэхэ бэшэ, харин бодото ажал дээрээ нэрэтэйгээр бэелүүлхэ уялгатайбди. Тиимэ тула би хадаа 1946 оной апрелиин 1 болтор пристаниие сүм механизировалхэ даалгабариие 100 процентhээ үлүүлэн дүүргэхэб гэhэн уялга бэе дээрээ даажа абанаб.

Байкало-Сэлэнгын пароходствын партийна организациин секретарь нүхэр П. М. Дубров гэгшын хүтэлбэреэр партийна организациин нээмэл суглаан үнгэрhэн байна. Энэ суглаан хадаа пароходствын коммунистнуудай, комсомолецуудай ба агитаторнуудай эдибхитэй хабаадалгатайгаар нүхэр Сталинай хэлэhэн үгэ ба партийна организациин зорилго гэhэн асуудал дэлгэрэнгыгөөр зүбшэн хэлсээд, энэ асуудалаар заводой цехүүдэй хүдэлмэришэдэй дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа, тэдэнэртэ гүнзэгыгөөр ойлгуулха гэжэ шиидэhэн байна.

Мүнөө энэхи агитаторнууд февралиин 10-hаа эхилээд, пароходствын хүдэлмэришэдэй дунда хэдэн олон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Мүн пароходствын партийна организациин дэргэдэ нүхэр Сталинай хэлэhэн үгые шудалха кружок эмхидхэгдэбэ. Энэ кружогто транспортын түрүү хүдэлмэришэд ба агитаторнууд эдибхитэйгээр hуралсадаг байна юм.

Б. ЦЫДЕНОВ.

hарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэбэд

Москва городой Сталинска hунгуулиин округой hунгагшадай hунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр И. В. Сталинай хэлэhэн түүхэтэ үгэ хадаа бүхы советскэ арад зониие ажалай шэнэ шэнэ илалта тээшэ зоригжуулна.

Многопромсоюзай системын артелиин коллективүүд болбол агууехэ вождь И. В. Сталинай уряалда харюу болгон стахановска методээр ажаллажа байна.

Сотниково тосхоной «Кожевник» гэжэ олзоборилгын артелиин членүүд Иволгын аймагай «Искра» гэжэ артелиин членүүд, мүн Яруунын аймагай «Красный Витим» гэжэ промартелиин членүүд нүхэр Сталинай үгэдэ харюу болгон hарынгаа түсэб болзорhоо урид үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн шэнэ шэнэ уялгануудые абаад, мүнөө нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэд.

«Искра» гэжэ промартель hарынгаа түсэб аяар февралиин 20-до 123.3 процент, «Красный Витим» промартель февраль hарын түсэб оройдоо 20 хоногто 121.9 процент, «Кожевник» гэжэ промартель hарынгаа түсэб 104.5 процент дүүргэhэн байна.

МАНАЙ ЗАВОДОЙ ТУРУУШУУЛ

Городэй бухы барилгын худэлмэридэ модоной завод нэгэ эдэ ехэ үүргые эдэлдэг гэшэ. Манай завод болбол бухы барилгануудта, гэр байранuудта хэрэгтэй модо гол түсэб бэлдэлэг, гэрэйн hээ гадна, сонхын рама, үүдэ ба бусад шухала хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилжэ гаргадаг юм.

Заводой бухы коллективэй дунда январь hара соо hунгуулиин урда тээхи социалис соревнованиин үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, гүрэнэй түсэбые үлүү-лэн дүүргэжэ шадаhан байгаабди. Тиин февраль hарадашье нүхэр Сталинай хэлэhэн түүхэтэ үгые гүнзэгыгөөр шудалан байхадаа үйлэдбэриин тоотомо амжалтануудые туйлаха гэhэн уялга-нуудые абажа, 85 мянган түхэригэй бэлэн продукци гаргаха түсэбтэй байhан аад, 88 мянган түхэригэй продукци гаргажа, түсэбөө 103,5 процент дүүргэhэн байнабди.

Столярна цех (начальнигынь Пестеренко) модо хюрөөдэгын цех (начальнигынь Лобанов) февраль hара соо ажалай жэлээгэ hайн амжалтануудые туйлаа. Модоной эрхим дархашуул Николай Лукич Гавронов, Андрей Петрович Качин, Анатолий Васильевич Паленко, стахановецууд-уран дархашуул Герасим Никифорович Ермолаев гэгшэд үйлэдбэринтээ даалгабаринүудые удэр бүридэ 200—300 процент хүрэтэр гүйсэдхэжэ социалистическа мурысөөндэ түрүү hуури эзэлбэ.

Мүнөө манай заводой коллектив болбол нүхэр Сталинай хэлэhэн үгэдэ харюу болгон ажалай бүтээсые ба шанарые дээшэлүүлхын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэн Майн урда тээхи социалистическа мурысөөндэ оролсохо болодо уялгануудые абаа.

Н. ПОПОВ, модоной заводой директор.

Илья Болоневой жэшээ

Хангагатайн леспромхозой модо отолгошо Илья Болонев өөрынгөө ажалда холо-доо эдибхитэйгээр хандажа, үндэр амжалтануудые туйлана.

Энэ нүхэр февраль hарын hүүлэй удэрнүүдтэ бүри үндэр амжалтануудые туйлажа халаанайнгаа даалгабари 480—540 процент хүртэр дүүргэбэ.

Амжалта туйлахын түлөө тэмсэнэгүй

Улан-Удэ городой механическа завод республикын бухы аймагуудай, МТС-үүдэй, ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай, загаhанай заводуудай ба промкомбинадуудай, мүн тэрэшэлэн колхозуудай хүдөө-ажахын машинануудые заhабарилха ба шухала хэрэгтэй частьнуудые гүйсэн гаргаха гол зорилготой юм. Тиин энэ завод болбол дайн сэрэгэй hүүлээр эхэ амгалан байдалда ороод, өөрынгөө тусхайта продукциие бүтээн гаргалгын талаар нилээд хэжэмдэжэ ядана.

1945—1946 онуудай январь—февраль hарануудта соо энэ завод гүрэнэй түсэбые хэдэлоо үлүүлэн дүүргэhэн байна, габшье, гаргаhан продукциин тала рабажа үзэбэл, тон лэ ой модоной ажаүйлэдбэридэ гү, али заводуудай үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэ нэгэ янзын продукцинуудые ба машинын частьнуудые гаргажа түсэб өө дүүргэдэг байба. Жэшээлхэдэ, февраль hарын гү эбые 105,9 процент дүүргэв. Тиин ямар продукци гаргажа түсэбөө дүүргэв юм аа гэхэдэ, ой модоной ажаүйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэ гансахан лэ вагонеткануудые гаргаhан байна.

Энэ завод болбол түхеэрэлтын талаар—механическа, шудхалаагай, машина заhабарилгын, модель-хэб бүтээлгын, хамhабариин цехүүдтэй, бухы худэлмэриие дүүрэн эдэй талаар-шье бусад заводуудаа муугаар хангагдаhан бэшэ болобошье, мүнөө хүртэр республикын бухы аймагуудай колхозуудта ба МТС-үүдтэ, заводуудта, предприятинуудта шухала хэрэгтэй машинын частьнуудые, хүдөө-ажахын хэрэгсэлнүүдые элбэгээр гаргажа шадангүй. Гүс заводой хүтэлбэрилэгшэд болбол энэ дутагдалнуудые хэрэгээн өөhэдынгөө базада энэ шэнэ продукцинуудые үйлэдбэрилэн гаргаха хэмжээшье абадаггүй зантай.

Гэнхэтэй хамта заводой худэлмэришэд, дүй дүршэлтэд, албахаагшад болбол hунгуулиин урда тээхи социалистическа мурысөө үргэ өөр дэлгэрүүлжэ, ажал худэлмэри дээрээ жэл э гэ hайн амжалтануудые туйлаhан байна. Эдэ амжалтануудые саашадаа бэхижүүлхэ, нүхэлэ шухала продукцинуудые үйлэдбэрлэн гаргаха талаар гүрэнэй механическа заводой директор А. Сидорович, главна инженер А. Ф. Марин гэгшэд тусхай анхарал табижа саашанхи худэлмэридөө тоотомо амжалтануудые туйлахын түлөө эрид хэмжээ абанагүй.

Ж. ЖАМЬУЕВ.

Бүри hайнаар худэлмэрилхэб

Би 65 наhатай болобошье өөрынгөө шадалай хүсөөр колхоздоо туhалхые хүсэжэ хониной-товарна фермэдэ хони адуулагшаар худэлмэрилнэб. Намда 155 толгой хонид даалгагданхай.

Үнгэрэгшэ 1945 ондо намда даалгагдаhан хониhоо 102 хурьга абажа нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээhэн байгааб Тиин энээнэйгээ түлөө ажалай нэмэлтэ түлэбэри болгон 9 хурьга абаа hэм.

Энэ жэлдэ түрэхэ хонидни 64 болоно. Тэрээнhээ мүнөө 15 хурьга абаад байнаб. Үшөөл 50—60 хурьга абаха хүсэлэнтэйб. Минии хонид булта тобир тарганууд. Үбhэ хоолоор hайнин. Хонитоо элдэб хоол үгэнэб: үбhэ, hолоомо махшина г. м. үдэр соо хоёр дахин уhалдаг байнаб.

Минии ажалые сэгнэжэ, намайе БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар ба «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хэhэн шан габьяата ажалай түлөө» гэжэ медаляар шагнаhан байна. Энэ ехэ шагналда хүртэhэнэйгээ харюуда үшөө hайнаар худэлмэрилжэ байнаб.

М. ПОМОЛЕВ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишо. Прибайкальска аймаг.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Түмэр харгые электрификаци

Түмэрхаргын ургалтын табанжэлэй түсэб дотор хэдэн лининүүдые электрификаци хараалагдана. Энэ хадаа 1950 он болтор электрифицировалагдаhан участогууд дээрэ ашаа шэрэлгые 70 миллиард ашаглалгын тонно-километр болгожо, ашаглалгын гаргашые жэлдэнь 360 миллион түхэригөөр ба 1.5 миллион тонно түлишөөр арбилха байна.

Хэдэн ашаа шэрэлгын ехэ напряжёнитэй ба пригородна участогуудые энэ он соо электрифицировалхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдана. 159 километр утатай Урда-Уральска харгын Златоуст-Кропачево гэжэ хадын участогые электрифицировалхэ худэлмэринүүд эхилээ.

Хаhа саг соонь Хойто Уралhаа шулуун нүүрhэ, руда, ой модо гаргахын түлөө 242 километр утатай Богословск-Палежилпск-Горобмагодатская гэжэ линии электрифицировалэгдэхэнь. Свердловск-Чусовая-Пермь гэжэ электрифицировалэгдэhэн линиитай шэнэ электрифицировалэгдэhэн трасса ниилэхэ. Свердловскоhоо Богословск хүртэр сэхэ магистраль табигдаха байна. Электрическэ шэрэлгэтэ бухы участок дээрэхи ашаанай ба пассажирска худэлөөн орохо байна. Электрификацилалгын худэлмэринүүд эхилэнхэй.

Сураханы-Бузевны гэжэ участок дээрэ электрифицировалагдаха шэнэ линиин барилга эхилээ. 27 километр утатай энэ линии хадаа Бакинска нефтепромыслые хангаха байна.

Хадын хүндэ условидохи Рион-Ткибули участогые электрификаци Закавказска харгын ашаа шэрэлгын напряжение багадхахада ехэхэн ашагтай байха юм.

Май hарада Москва-Домодедово гэhэн электрифицировалагдаhан линии ашаглалгада орохо байна.

Московско-Курска харгын Подольскоhоо Гривно хүртэрхи электрифицировалагдаhан участок болон Баруун харгын Сетуниhаа Одинцово хүртэрхи электрифицировалагдаhан участогууд уртадхагдаха байна.

640 километр утатай Новосибирск-Омск түмэрхаргын магистралиие электрификацилха худэлмэринүүд энэ жэлдэ эхилхэ байна.

Зунай шэрэлгэ болтор дайсанаар hандаргагдаhан Ленинградска узелэй Ленинград-Ораниенбаум гэжэ ба советскэ Эстониин Таллин-Пяскюла гэжэ участогууд hэргээн бодхоогдожо, ашаглалгада орохо ёhотой юм.

Шэнэ участогуудые электрификацилга ба хуушан худэлмэрилжэ байгшадыень hэргээн бодхоолго хадаа лининүүдые ашаглаа хоёр дахин ехээр ябуулха аргатай болгохо ба худэлөөнэй ябасые нилээд ехэдхэхэ байна.

Мүнгэ тоолохо машина

СССР-эй Гүрэнэй Банкын эмиссионно управлениин лаборатори болбол инженер А. Г. Лимановай хүтэлбэри доро хашарhан мүнгэнүүдые тоолохо машина зохёоhон байна. Энэ машина болбол минута соо 2000 хашарhан мүнгэ тоолжо шадаха ехэ бүтээсэтэй юм. Ямаршье металлаар—алтаар, мүнгөөр никелеэр, бронзоор хэгдэhэн ба ямаршье сэнтэй хашарhан мүнгые ехэл нарипаар тоолжо хаядаг.

Тоолодгые хэсэг хэсэгээрэнниие гаргажа тоолохо юм: хэрэгтэй тоото хашарhан мүнгые тоолжорхёод, машина автоматическа оноо дунгые гаргажа эхилэг байна. Машина хадаа тон лэ найдалтай нарин сохом юм.

Шэнэ зохёогдоhон энэ МПМ—3 гэжэ машина заахан юм, тэрэниие стол, верстак, табурет дээрээ тодхожо болоно. Тэрэниие заахан электромотор хүдэлгэдэг ба гарааршье хүдэлгэжэ болохо юм.

(ТАСС).

Курска областиин Льговско МТС-эй хэрэгтэ агротехническэ мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ курса бии. Эндэ жэл бүри хабарай тарилгын эхилхын урда тээ Льговско областиин колхозуудай агрономуудай семинар болодог байна. Тэдэнэр хүдөө ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалан үзэдэг, өөhэдынгөө опыдые андалдан абалсадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Льговско МТС-эй курсын заняти болжо байна. Ахалагша агроном **М. С. Харькова** (баруун гар талаhаа гурбадахинь) заняти үнгэргэжэ байна.

О. Сизовой фото (ТАСС-эй фотохронико).

19 ЖЭЛ НЭГЭ ЗАВОД ДЭЭРЭ

Би, Бурят-Монголой республикын столицада ерэhээр эгээл 19 жэл болооб, гэдэ ерэhэн жэлhээ эхилэн 19 жэлэй туршада соо нэгэ завод дээрэ худэлмэрилжэ байнаб. Түрүүшын хэдэн жэлнүүд соо заводой дээрэ хара худэлмэришэн байhан аад, мүнөө цехын ахалагша худэлмэришэн болжо дэбжүүлэгдээб.—гэжэ Улан-Удын ликеро-архиин заводой стахановка нүхэр Прасковья Антоновна Красовская зугаална.

Нүхэр Прасковья Антоновна хадаа үлэмжэ эрдэм бэлигтэй эхэнэр бэшэ, гэбэшье удаан саг соо энэ завод дээрэ худэлмэрилжэ, ажалай нарин дүй дүршэлые hайнаар шудалхаhаа гадна, дайн сэрэгэй үедэ дүй дүршэлтэй худэлмэришэдэй үсөөн болоод байхада хэдэн арбаад эдир залуушуулые ба гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые архиин заводой худэлмэридэ хабаадуулжа, эрхим дүршэлтэй болгоhон байха юм. Нүхэр Красовская тэдэнэй шадабаритай хүтэлбэри доро тэрэнэй дагажа байhан бригадын гэшүүдэй ажалай бүтээсэ 1945 ондо 200 процент хүргэгдэhэн гэхэ гү, худэлмэришэн бүхэн хоёр хүнэй оронд худэлмэрилhэн байнад.

Ажал худэлмэриин эмхидхэлэй ба бүридхэлэй талаар шалгарма дүршэлтэй болжо, худэлмэришэн бүхэнэй шадабари жэшээгээр ажалые хубаарилха, тэдэнэрэй ажалайтаа даалгабариие түүнэхэ хэрэгтэнь саг үргэлжэ туhалха—эгээл иимээр худэлмэрилhэнэйнгээ өөрынгөө худэлмэришэдэй дунда социалис мурысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ашаар нүхэр Прасковья Антоновна Красовская гэгшэ январь hарынгаа даалгабариие 200 процент, февраль hарынгаа ажалай даалгабариие 250 процент гүйсэдхэhэн байна.

—56 наhатай болооб, хаан тэрэ үедэ хатуу шанга дарлалта доро өөрынгөө дуу набые үнгэргөө hэм. Энэ тэрэ ноёдой хонин мал харууhалжа, соогуур унтажа ябатарни Эхэ орон ажалшад ба худэлмэришэн нүхэр Ленин ба Сталинай, Коммунистическа партиин хүтэлбэреэр Советскэ засагые байгуулhан мэтын ядарал соо байhан аргагүй ниие сүлөөлhэн юм. Залуу наhандаа хаанта засагай үедэ аяар тэрэ Бог... сеяин Гропенско губернэдэ Салова гэжэ тосхоной помещигэй ташуур доро худэлмэрилжэ бэе муутай болоо hэм.

Советскэ засагай үедэ бэеэ эмнэлгэдэ хандажа, нилээд ехээр заhараaб. Тиимэhээ хаанта засагай ноёдой дарлалда бүгэмтэhэн хүн би, теэд, дайн ... эхилhэн жэлдэ намайе хоёрдохи группын инвалид болгоhон юм. Тиин дайн эхилхэдэ худэлмэриhөө гараагүй мүнөөшье худэлмэрилжэ байнаб—гэжэ нүхэр Прасковья Антоновна Красовская мэдүүлнэ.

Ц. БАДМ...

Түсэбөө 209 процент дүүргэв

Республикын аймагуудай ажалшан аратые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангаха хэрэгтэ Буркоопсоюзай районуу хоорондохи бааза болбол тон ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тэрэ баазын худэлмэришэд зүбөөр табижа шадаад байгаа hаань бухы аймагууд болбол хубаарилагдаhан эд бараагаар, элдэб хоолоор болон бусад продукцинуудаар хаhа саг соогоо хангагданхай байха болоно.

Сэрэг дайнай хатуу шанга жэлнүүдтэ Буркоопсоюзай районуу хоорондохи бааза болбол түсэбөө холодоо үлүүлэн дүүргэдэг байhан юм. Үнгэрэгшэ 1945 ондо 400 тухай миллион түхэригэй эд бараанай эрьесэ хэхэ түсэбтэй байhан аад 4 миллион 900 мянга тухай түхэригэй эд бараанай эрьесэ хэжэ, түсэбөө 127 процент дүүргэhэн байна. Түс бааза болбол гансахан лэ бэлэн эд бараа абажа тэрээнээ худалдадаг бэшэ, харин өөhэдынгөө баазын дэргэдэ промкомбинат эмхидхэhэн байгаа. Шэнэ эмхидхэгдэhэн энэ промкомбинат болбол үйлэдбэриин ехэхэн амжалтануудые богонихон саг соо туйлаhан байха юм.

Баазын дэргэдэхи промкомбинат Гаврилл Никитович Жуковай шадабаритай хүтэлбэри доро январь hарын туршада соо 4 цех худэлмэрилүүлжэ, хэдэн зуун валенкануудые, гуталнуудые оёжо, заhажа гаргаhан гэхэ гү, али тодорхойлон хэлэбэл 520 мянга 700 түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд хэрэгсэлнүүдые гаргаха ёhотой байhан аад, 1 миллион 91 мянган түхэригэй эд бараа гаргажа, январь hарынгаа түсэбые 209 процент дүүргэhэн байна.

hунгуулиин урда тээхи социалистическэ мурысөөндэ оролсон, аратай агуехэ вождь нүхэр Сталинай хэлэhэн түүхэтэ үгые шудалан үзэhэн даа энэ промкомбинадай коллектив болбол февраль hара соо үнгэрэгшэ hарада орходоо үлүү амжалта туйлаха гэhэн уялга абаhан байна.

Нүхэр Михаил Николаевич ... гэгшын хүтэлбэрилдэг эрхим цех февраль hарынгаа түсэбые 252 процент гүйсэдхэжэ, түрүү hуури эзэлэв. Тэрэ цех болбол февраль hарада 480 мянган түхэригэй продукци гаргаха түсэбтэй байhан аад, 1 миллион ... мянган түхэригэй продукци гаргаа.

—Минии хүтэлбэрилжэ байhан цех болбол hунгуулиин урда тээхи социалистическэ мурысөөнэй дүнгүүдые үедэ тиимэшье ехэ амжалта туйлаагүй байhан юм. Теэд нүхэр Сталинай хэлэhэн үгые гүнзэгыгөөр шудалhанай hүүлээр цехын бухы коллектив абаhан уялгаяа үлүүлэн, февраль hарын... гаа түсэбые 250 процент гүйсэдхэжэ шинидхэбэри гаргаа hэн. Цехын мастер нүхэр Татьяна Борисовна ...дотова гэгшэ анха түрүүндэ энэ цехтэ уборщицоор худэлмэрилжэ эхилhэн, теэд мүнөө цехын мастер болжо, хэрэгшэд й дунда ажалай бүтээсэ бүридхэлые hайжаруулан, иимэ амжалта туйлаха хэрэгтэ нилээд хабаадажа эхилээ,—гэжэ комбинадай түрүү эрхим хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Михаил Николаевич хэлэнэ.

С. СЕР...

Арадай гэгээрэлэй зорилгонууд

* *

О. ШАДАРОВ БМАССР-эй Гэгээрэлэй Арадай Комиссар.

* * *

Хүдөө тосхонуудта эхин шатын ба городуудта 7 классай бүгэдэниитын уялгата hуралсал ябуулха хуулиие гүйсэд бэелүүлхэ, hурагшадай мэдэсэ ойлгосодо, hургуулинуудай hурgаха ба хүмүүжүүлхэ дүй дүршэлдэ ёhо тэды хандаха ябадалые усадхаха худэлмэриие шангадхаха, хүмүүжүүлгын худэлмэри hайжаруулха болон хэдэн олон бусад асуудалнуудые 1945—46 онуудай hуралсалай жэлэй гол зорилгонууд болгожо, Бүхэроссиин арадай гэгээрэлэй зүблөөн hургуулинууд ба hурагшадай урда табиhан байна.

Хүүгэдые саашадаа hургаха ябадалай гол hуури болжо үгэдэг эхин шатын hургуулиие али болохоор бүхэжүүлэн hайжаруулха ба мүн тэрэшэлэн орон бэшэ hургуулинуудта, плангаяа ород ба түрэлхи хэлэнүүдые зааха ябадалдань ёhотой туhаламжа үзүүлхэ шухала гэжэ түс зүблөөн шиидхэhэн байна.

Эдэ зорилгонууд манай республикын hургуулинуудта ямараар гүйсэдхэгдэжэ байнаб?

Бүгэдэниитын hуралсалай талаар манай республикын hургуулинууд энэ жэлдэ зарим нэгэн амжалтануудые туйлаhан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ hуралсалай наhанай багашуулые hургуулида хандуулан hургаха ябадал 84 процент дүүргэгдэhэн байбал, мүнөө байгша жэлдэ 92 процент дүүргэгдэhэн байха юм hургуулида шэнээр абаха түсэб байгша жэлдэ 113,4 процент дүүргэгдэбэ.

Иимэ дээрэhээ, бүгэдэниитын hуралсал хүдөө тосхонуудта ба городтошье гүйсэд бэелүүлэгдэжэ шадагдаагүй. hургуулида hураха ёhотой байhан бухы үхибүүдэй 5,8 процент hургуулида оруулагдаагүй байшоhон байна.

Бүгэдэниитын уялгата hуралсалые ябуулха хуулиие дүүргэхэ хэрэгтэ Кударын, Кяхтын, Бичурын, аймагууд ба Улан-Удэ город хамагhаа хожомдожо ябана.

Арадай гэгээрэлэй олонхи таhагууд hуралсалай түрүүшын хахад жэл соо hурагшадые hургуулидань бүхэжүүлжэ шадаhан байна. Курумканай, Баргажанай, Закаменай, Яруунын, Сэлэнгын аймагуудта hуралсалай жэлэй эхиндэ hургуулида орохо ёhотой аад, орожо шадаагүй байhан хүүгэдые hургуулида хандуулха талаар энэ үе соо нэгэ бага хубилалта хэгдэhэн байна.

Мүнөө hуража байhан хүүгэдээ hуралсалай жэлэй дүүрэтэр hургуулиhаа гээгдүүлхэ таhалдуулхагүй болон зарим аймагуудта ба Улан-Удэ городто үшөө hургуулида орожо шадаагүй байhан хүүгэдые hургуулида нэмэжэ хандуулаад, тэдэнтэй тусгаар худэлмэри ябуулха талаар яаралтай хэмжээ-ябуулгануудые абаха зорилго hургуулинуудай ба арадай гэгээрэлэй таhагуудай урда гаралд байна.

hуралсалай жэлэй түрүүшын хахатай дүнгүүд дээрэhээ харахада, манай республикын эрхим hургагшанар hуралсалай худэлмэриин шанарые hайжаруулха тухай правительствын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон ажаллажа, hурагшадай мэдэсэ ойлгосодо ёhо тэды хандаха ябадалые зайлуулжа шадаhан байна.

Улан-Удын № 4 хүсэдбэшэ дунда hургуулиин нэгэдэхи классай hургагша Г. А. Чикачева гэгшэ өөрынгөө хэшээлнүүдэй үедэ хүүгэдтэ юумын бодото дүрсэ маягуудые ба зураг гэхэ мэтые харуулжа ойлгосотойгоор заадаг байна. Энэ hургагшын классай hурагшад бүхэндэ тусхай хэршэлээ үзэгүүд, тоолжо hураха модонууд, сагай уларилые шэнжэхэ календарьнууд бии байха юм.

Энэ hургагшын үнгэргэhэн хэшээл бүхэн ехэ нарин нягтаар hэлэжэ үзэгдэhэн ба түсэбэй ёhоор таарулагдаhан байха юм. Үзэг сэшэгтэ ба тоодо hургаха ябадалые дүй дүршэлэй талаар тон зүб ёhоор эмхидхэдэг байна. Эдэ бүгэдын эсэстэ, hурагшад халаа тон hайн шанартайгаар бэшэжэ, уншажа ба тоо тоолжо шадаха болоhон байна. Мүн энэ hургагшын хүүгэд сэжэээр хөөрэжэ шадаха болоhон байха юм.

Прибайкальска аймагай Гурулевско эхин hургуулиин hургагша К ... иноза ойлгуулан уншаха хэшээлые hайнаар үнгэргэдэг. Уранhайханай ба эрдэм наукын талаар бэшэгдэhэн статьянуудые уншахынгаа урда, түрүүн ярилсаа хэжэ, мэдэхэ эгүй үгэнүүдэй удхые хэлэжэ үгэдэг байна. Тиигээд уншаhан зүйлэйнгөө удхые нарин нягтаар хөөрэжэ, hайнаар ойлгодог байха юм. Тиимэhээ hурагшад болбол үнэн hайнаар ба уран гоёор, сэг тэмдэгүүдые зүбөөр илгажа, орфографическа болон логическа сохилгонуудые ойлгожо уншадаг болохоhоо гадна, естествознани, географи болон истори шудалха талаар шухала мэдэрэлнүүдые олодог байна.

Улан-Удэ городой № 1 дунда hургуулиин физикэ заадаг hургагша нүхэр Медведьев худэлхэеэ болиhон приборнуудые заhабарилан физикэ зааха кабинедэйгээ доторхи шухала хэрэгсэлнүүдые хүсэд болгожо шадаhан байна. hургагша Медведьевэй үнгэргэhэн хэшээл бүхэн тусхай туршалгануудаар hурагшадай мэдэсэ ойлгосые бэхижүүлдэг юм. Мүн тэрэшэлэн программаар хараалагдаhан лабораторно худэлмэринүүд дүүргэгдэдэг байна. Мүн физикэ ба техникэдэ дуратай эрхим hурагшад туршалгануудта бэлэдхэхэ ажалда ба лабораторно худэлмэридэ хабаадуулагдадаг болон приборнуудаар тусхай даабаринуудые өөhэдөө бэеэ даажа дүүргэдэг байха юм.

Иимэ дээрэhээ энэ hургуулиин hурагшадай физикые мэдэн ойлгосо бүхөөр хадуугдадаг, физикын закон, уд тон нэйнаар ойлгогдодог ба hурагшад өөhэдынгөө ойлгоhон зүйлнүүдые практика дээрэ хэрэглэжэ шадаха, физикын ба техникын прибор хэрэгсэлнүүдтэ нарин нягтаар хандажа ба хэрэглэжэ hурадаг байhаниинь элитэ.

Загастайн дунда hургуулиин ахалагша классуудта тоо бодолго заадаг hургагша З. В. Лапочкина hурагшадта мартагдахагүй ба гүнзэгыгөөр ойлгуулдаг байна. Теоретическэ материалнуудаа тон элитэ тодоор хэлэжэ үгэдэг, өөhэдөө бэеэ даагаад тоо бодолго ба жэшээнүүдые бодохо, теоремэнүүдые элирхэйлэн тайлбарилгые зүбөөр хэлэхэ ба формулануудай тобшолнуудые тон зүбөөр гаргаха дүршэл олгодог байха юм. Дээрэ хэлэгдэhэн жэшээнүүд хадаа hурагшадай мэдэсэ ойлгосоо, гол шухала наукада hургаха дүй дүршэлдэ ёhо тэды хандаха ябадалые усадхаха тухай Бүхэроссиин зүблөөнэй гаргаhан шиидхэбэриие манай республикын эрхим hурагшадай амжалтатайгаар бэелүүлжэ байhаниие харуулна. Энээн шэнги hайн жэшээнүүд мүнөө үшөө үсөөншэг байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Манай республикын олонхи hургуулинууд ба hургагшад өөhэдынгөө hуралсалай худэлмэриие hайжаруулха ябадалда эрид хубилалта гаргажа шадаагүй.

Энэ хэлээшээ элирхэйлхын түлөө доро заагдаhан баримта хаража үзэхэдэ, hуралсалай жэлэй түрүүшын хахад соо 57560 hурагшадhаа оройдоол 38299 hурагшад гү, али 65.5 процентынь хангалтатай сэгнэлтэнүүдые абаhан байна.

hуралсалай шанарые hайжаруулхын тула hургуулиин ба hургагшанарай худэлмэриие хинаха ябадалые шангадхаха ба тэрээндэ зааха шадабари дүршэлөө hайжаруулха хэрэгтэнь саг үргэлжын туhаламжа үзүүлхэ тон шухала байна.

Дүй дүршэлэй худэлмэридэ hургагшанарай тайлбарилгын уншалга ба hурагшадай өөhэдынь тус тустаа бэеэ даагаад худэлмэрилхэ ябадалай дүй дүршэлдэ тусгаар анхаралаа табиха шухала байна.

Шэнэдхэгдэhэн hайн программанууд солон ород хэлэнэй уншалгын ба арифметикэдэ шэнэ номуудай абдалан ябадалта. Дашарамдуулан арадай гэгээрэлэй аймагай таhагуудай түсэбүүдээр зарим hургуулинуудта шэнэ программада шэлжэн оролгые бэелүүлхэ шухала байна.

hургуулинуудай худэлмэриин муу шанартай байhанай гол шалтагаан болбол hурагшадта дүршэл мэргэжэлэй талаар туhа hулаар үзүүлэгдэдэг байhан ба тэдэнэрэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ тухай худэлмэриин муугаар хэгдэдэг дээрэhээ болоно.

hуралсалай дүй дүршэлнүүдые андалдаха кустовой зүблөөнүүдые тон олоор сагуудта үнгэргэхэ шухала. Мүн тэрэшэлэн бурят hургуулинуудай hургагшадай дүй дүршэл hайжаруулхын түлөө эдэнэй дүй дүршэлэй зүблөө тусгаар эмхидхэхын тулада, мүнөө байhан дүй дүршэлэй нэгэдэлнүүдые бүридхэхэ шухала. Дүй дүршэлэй кустовой нэгэдэлнүүдэй, педагогическа соведүүдэй ба аймагай педкабинедүүдэй худэлмэриин түсэб баталхадаа бурят hургуулинуудта ород ба түрэлхи хэлэнүүдые зааха дүй дүршэлэй асуудалнуудые тусгаар хараалха тон шухала.

hургагшадай юрэнхы эрдэмые болон зааха дүй дүршэлэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ гол үндэhэн hуури болохо заочно hуралсалые эмхидхэхэ асуудалнуудта эрхимээр анхарал табиха шухала.

Заочно hуралсалай шанарые hайжаруулха ябадалда зорюулhан тусхай хэмжээнүүдые РСФСР-эй Арадай Гэгээрэлэй Комиссариат ба СССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи дээдэ hургуулинуудай хэрэгые эрхилхэ Комитет ябуулhан байна. Заочно hуралсалай саг болзорые hунгааhан ба байгша он соо институт ба педучилищида заочноор hурагшадта зорюулагдаhан шэнэ номууд хэблэн гаргагдаха байна.

Арадай гэгээрэлэй аймагуудай таhагууд ба hургуулиин хүтэлбэрилэгшэд хэды hургагшадай заочноор hуража байhаниие бүридхэхэ ба заочноор hурагшадай hуралсалаа ямар зэргэ дүүргэжэ байhаниие шалгаха шухала. Заочно hуралсалда hурагшадые хандуулха ... 1946 оной апрель 1-hээ июлиин ... тэр үнгэргэгдэхэ байна. Тусхай хүсэд шудалаагүй байhан ба заочно hуралсалда үшөө оролсожо шадаагүй hан hургагшад заочно hуралсалда ... педагогическа hургуулинуудта уялгатай байна.

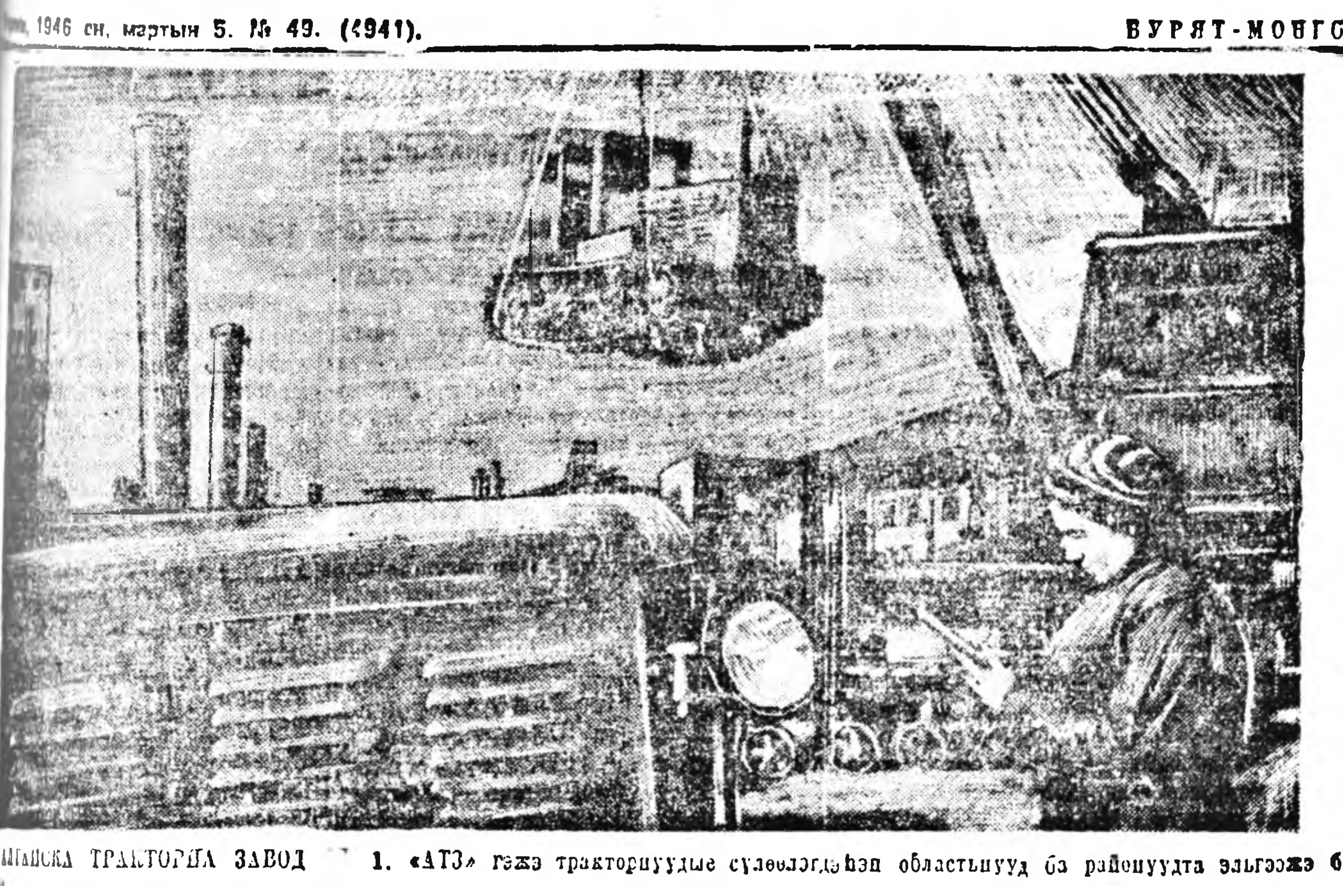
Заочно hуралсалда орохо hурагшадые бүгэдыень хандуулха хэмжээ-ябуулганууд өөн үенөө хэжэ, 1946 оной июлиин ... заочнигуудые зунай сессида саг ... тонь ерүүлхэ шухала.

Арадай гэгээрэлэй эмхинүүдэй hүүлэй үенүүдтэ шалгалтануудые хэгдэдэг байhан уншарhаа hургуулинуудай библиотекэнүүд болон hуралсалай хэрэгсэлнүүд ба бусад зээрилнүүдээр дутагдалтай болоhон дээрэhээ энэ олон hургуулинууд бэрхэшээлтэй ... ла ороhон байгаа.

hургуулинуудай кабинедүүд, лаборинуудые ба библиотекэнүүдые хэрэгтэй приборнууд, реактивууд, номуудаар хангаха тон шухала болоно. Энэ худэлмэри hургуулинуудай зээри хогшолые нариинаар бүридхэн хүсөөлгэ дээрэhээ эхилэгдэхэ байна. 1946 оной январиин 1-н hэн бухы зээри хогшолойнгоо ... бухы hургуулинууд мартын 15 ... арадай гэгээрэлэй аймагуудай таhагуудта хүргэхэ ёhотой байна.

Энэ жэлдэ республикын hургуулинуудта үнгэргэгдэхэ экзамен hурагшадай мэдэсэ ойлгосые элируулхэ ябадалда үндэр эрилтэтэй үнгэргэгдэхэ байна. ... най дүүрэhэн амар амгалан саг ... hэн hуралсалай түрүүшын жэл ... hайн дүнгүүд харуулагдаха ёhотой.

hуралсалай хэрэгые зүбөөр ... үзэhэнөө нариинаар дабталга болон шалай бэеэ даагаад худэлмэрилхые али болохоор дээшэлүүлхэ, ... ойлгосохо ёhо тэды хандалтые ... хабарай экзаменда hуралсалай ба ... жуулгын худэлмэриин талаар ... тайгаар ерэхэ гэшэ республикын ... гагша бүхэнэй зорилго болоно.

...НСКА ТРАКТОРНА ЗАВОД 1. «АТЗ» гэжэ тракторнуудые сулеолэгдэhэн областьнууд ба районуудта эльгээжэ байна. 2. haяхан энэ заводэй коллектив табан жэлэйдээ машинаа гаргаа 5000-дахи тракторые конвейерhээ гаргажа.
В. Хейфецын фото (ТАСС-эй фотохронико).

КОЛХОЗНИГУУД АГРОТЕХНИКЫЕ ШУДАЛНА

...нэвай нэрэмжэтэ колхозой чле... хабарай тарилгада бэлэдхэл болон ...агротехникын заабари дор... ...ын түлөө шанга тэмсэл хэж... ...Баг шэбхэ шэрэжэ обоолхо, үнэ... ...ууней аргал хэлаталха, поле... ...тогтоохо—энэ бүхы хүдэлмэри... бригада ба звенонуудынь зүбөөр ...

...роонь семеноводческо звено эм... ...Энэ звенонойхид сүлөөтэй сагаа ...техникые шудалхын тулада кру... ...байгуулагдаа.

...Бадмаевай хүтэлбэрилдэг огород... ...ной членүүд шэбхэ шэрэхэ үнэ... ...үүнэй аргал суглуулха хүдэлмэ... ...эршэмтэйгээр үнгэргэжэ байна.

Нухэр Бадмаевай хүтэлбэрилдэг огородно звеноной членүүд шэбхэ шэрэхэ, үнэhэ, шубуунай аргал суглуулха хүдэлмэринүүдые эршэмтэйгээр үнгэргэжэ байна.

Тарилгата бэлэдхэлые богони болгон соо эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоhон Сэлэнгын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой хүдэлмэрилэгшэд дутуунууд үшөө бии. Планаа, нютагай утэгжүүлгэнүүдые суглуулха талаар хожомдонги ябана. Тиимэлэ энэ гэмтэлэдары усадхажа, тарилгата бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые алин хурдан темпэтэйгээр ябуулха зорилготой.

Г. САБЖАЕВ.

Тимлюйскэ МТС-эй коллективэй дэбжэлтэ

...городой Сталинскэ hунгуулиин ...ашадай урда хэлэhэн нухэр ...үгэтэй танилсаад, Кабанскын Тимлюйскэ МТС-эй коллектив ...алтануудые түйлэхаар бүхы ...хабадуулан бүри hайнаар ...эхилбэ. Тус МТС-эй кол... ...ын суглаан дээрэ браков... А. Белых бүхы коллективэй ...анилуулэн иигэжэ хэлэбэ:

...болоод Гашейн МТС-эй кол... ...уралаар мартын 15-да трактор, ...заhабарилгые дүүргэхэбди гэжэ ...байгаабди. Теэд, мүнөө ну... ...ай түүхэтэ үгые дуулаад ...энэ үгэдэ харюу болгон трак... ...ын заhабарилгые бүри түргэ... ...мартын 8-да заhабарилгыигаа ...бүримүhэн шиидхэхэ ёhотой... ...башэ нүхэдөө уряалба. Энэ ...иигэн дуугаар дэмжэгдэhэн

...машина заhабарилга дээрэ за... ...нууд үгтэhэн түсэбөө саг үр... ...дүүргэнэ. Жэшээлхэтэ, ...най бригада хүтөө ажалай ...зэмсэг заhабарилга дээрэ hараhаа ...түсэбөө улүүлэн дүүргэнэ.

...заhабарилга дээрэ П. Черных ...бригада мүн түсэбөө үлүүлэн ...тиин декабрь ба январь hара... нуутта түсэбөөрөө хахад 6 трактор заhабарилха байгаа, теэд энэ бригада 7 трактор заhажа түсэбөө 117 процент дүүргэбэ.

Слесарна бригада нухэр А. Сокольниковагай хүтэлбэри доро үдэрэйнгөө нормые 110—120 процент дүүргэнэ.

Трактор-машина заhабарилга дээрэ бүхы бригадануудай дунда социалистическэ мүрысөөн нухэр Сталинай түүхэтэ үгэ хэлэhэнhээ хойшо үргэнөөр дэлгэрбэ. Энэ мүрысөөндэ хабаадажа, МТС-эй түрүү хүнүүд машина зэмсэг заhабарилга дээрэ эрхим жэшээ харуулна. Тэдэнэй дунда Г. Оскорбин, Т. Сарин (Иоломошинай бригада), В. Перевозчиков, В. Гордиенко (Черныхын бригада), слесарь-заливщик А. Елилова, А. Самойленко гэгшэд ерэнэ.

6 тракторнстнууд урдань хүдэлжэ байгаа энэ МТС-тэ Улаан Армиhаа бусажа ерээд, эрхим hайнаар хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тэдэнэй дунда дайнай урда комбайнер-бригадираар хүдэлмэрилhэн Б. Кобылкин, тракторна бригадираар хүдэлмэрилhэн П. Трифонов гэгшэд бии байна.

Москва городой Сталинска hунгуулиин округой hунгагшадай урда хэлэhэн нухэр Сталинай үгые МТС-эй коллектив гүнзэгыгөөр шудалжа байна. Партийна ба комсомольско организацинуудай табиhан агитаторнууд ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри хэнэ.

Д. ДУГАРОВ.

КОЛХОЗОЙ ТҮРҮҮ ҮБГЭД

Санжи Доржиев ба Даши Ринчинов гэгшэд Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан туяа» колхозой эрхим дархашуул юм. Тэдэнэр наhатай болоод хүгшэрөө. Гэбэшье, ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа колхозой шарга тэргэ болон машина зэмсэгүүдые хаhа болзор соонь, эрхим шанартайгаар заhабарилдаг байна.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин ашаар тухаар эрхэ сүлөөтэй болоод, сэнгэлиг хүхюун байдалтай болоhон Санжи Доржиев өөрынгөө колхозой улам саашадаа хүгжэхынь тулада бүхы хабаа гаргадаг байха юм. Колхоз болоhоноо хойшо түмэршэ дархаар хүдэлмэрилнэ. Тиихэ зуураа, машина зэмсэгүүдые жэл бүри болзор соонь, hайн шанартайгаар заhабарилжа магтагдадаг юм. Дайнай хатуу шанга жэлнүүдтэ Санжи үбгэн ажалаа улам эршэдхэн, эрхим жэшээ харуулжа гараа. Өөрынгөө колхозой машина зэмсэгүүдые болзорhоо урид эрхим шанартайгаар заhабарилжа дүүргэхэтэеэ хамта, энэ үбгэн Гашейн МТС-тэ туhа хүргэдэг байна. 1945 оной трактор машинануудай заhабарилгын үедэ тус МТС-эй тракторна 17-дохи отрядта горьтойхон туhа хүргэhэнэйнгөө түлөө нухэр Доржиев машинно-тракторна станциин директорhээ мүнгэн шан абаhан ба баясхаланда хүргэhэн байгаа.

Хүдөө ажалай шухала кампанинуудай үедэ Доржиев үбгэн унтаха нойргүйгөөр ажалладаг юм. Үбhэ таряа хурялгын ябажа байха үедэ Санжи дархан үүр сайгаадүйдэ кузница соогоо орожо, хүндэ баатала шангаар алхан хара түмэр нэн шажа гү, али полевой стан гүйлгэжэ ошоод, унтаатай хэбтэhэн колхозникуудые бодогты гэжэ hэрээдэг заншалтай. Эрхим ажалай түлөө Санжи дархан колхозой правленииhээ хэдэн удаа шан абаhан байна.

Энэ жэлэй хабарай тарилгада эрхим бэлэдхэл хэхын түлөө тэмсэжэ байhан Санжи дархан колхозой хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заhабарилгые болзорhоо урид, hайн шанартайгаар дүүргээ. Пэуг, борноо мэтын машинануудые СССР-эй Верховно Советэй hунгалтануудые хэхэ үдэр—байгша оной февралиин 10-да заhабарилжа бэлэн болгоhон байна.

73 наhатай үбгэн Даши Ринчинов гэгшэ мөн дархалдаг уран дархан болоод суурханхай. Энэ талаа дээрэ нэрлэгдэгшэ Санжи дарханда бишыхэншье булиглэлдагагүй юм. Даши Ринчинов гэгшэ шарга тэргэ болон эмээл сожоолхо мэтые заhабарилхадаа эзэн ёhоор хандажа, hайн шанартайгаар бэлэдхэдэг байна. Мүнөө үедэ хабарай тарилгын хэрэгсэлнүүдые шууд түргэн бэлэдхэжэ байнхай. Түрүү ажалай түлөө энэ үбгэн колхозой правленииhээ үнэтэ шангуудые абадаг юм.

1946 ондо үнэр баян ургаса хуряахын түлөө эрхимээр тэмсэжэ байhан эдэ хоёр дархашуул саашадаа улам hайнаар хүдэлмэрилжэ, машина зэмсэг болон хабарай полевой хүдэлмэридэ хэрэглэхэ бусад зүйлнүүдые уламжа эдэбхитэйгээр бэлэдхэхэ байhаниинь мэдээжэ.

Г. ЧИМИТОВ.

Энэ бригада түрүүлбэ

Тарбагатайн машинно-тракторна станциин эрэтэй эмэтэй тракторист, комбайнер болон бүхы заhабарилагшадай дундаhаа Евдокия Куделина гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадынхид эрхимлэжэ ябана. Тус бригадын членүүд полевой хүдэлмэриhөө абаад, заhабарилга хүртэр үргэлжэ үндэр бүтээсэтэ ажалай ульгэр жэшээ харуулhаар. Тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые 156 процент эрхим шанартайгаар дүүргээд байхадаа энэ бригадынхид заhабарилгые болзорhоо урид, эрхим шанартайгаар дүүргэхэбди гэhэн уялгануудые абаhан байна.

Иимэ уялгануудые абажа, заhабарилгые саг соонь эхилhэн Евдокия Куделинагай бригадынхид өөhэдынгөө үгые ашуунаар дүүргэбэ. Заhабарилгые болзорhоо урид эрхим шанартайгаар дүүргэhэниинь тус бригадын хидай эршэтэй ажалые баталжа үгэхэ байна.

Трактор машинануудаа бараниинь бэлэн болгоhон дээрэхи бригадын хүдэлмэрилэгшэд мүрысөөндэ бүри эршэтэйгээр оролсоhон байха юм.

И. ТАЙКОВ.

МОРИ УНААГАЙ БАЙДАЛЫЕ ШАЛГАХА РЕЙД

ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обкомой бюрогой тогтоолой ёhоор республикын колхозуудаар үнгэргэгдэжэ байгаа комсомольско рейдын зарим дүнгүүд гаргагдажа байна. Тэрээн дээрэhээ харахада, олонхи аймагуудай комсомолецууд, залуушуул болон зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд мори унаагай байдалые шалгаха хүдэлмэридэ эршэтэйгээр хабаадалсажа, горьтойхон дутуу дундануудые элирүүлжэ байха юм.

Түнхэнэй аймагта мори унаагай байдалые шалгаха 25 бригада эмхидхэгдэhэн байна. Эдэ бригаданууд 12 колхозые шалгажа дүүргээ. ВЛКСМ-эй айкомой бюрогой член Васильев гэгшын хүтэлбэри доро «Память Кирова» колхозой адуу моридой байдал шалгагдаба. Тиин, энэ бригада горьтойхон дутуунуудые элирүүлээ. Колхозойнь хүдэлмэришэ моридой аяар 50 процент дундаhаа доошо шадалтай байба. Мори унаануудынь колхозникуудта актаар тушаагдажа үгтөөгүй байhаар. Тиимэлэ моридые дуратайл хүн унадаг байха юм. Энэ колхозой моридой хүдэлмэридөө ханамжагүйгөөр хандадаг байба.

Шалгалтын hүүлээр энэ асуудал комсомолой ба колхозой правлениин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тиин, мори унаада эзэн бусаар хандажа байhан хүнүүдтэ гэмэ тохоогдоhон, саашадаа зүдхэхэ хүсэндэ хойрогоор хандадаг ябадалые болюулха хэмжээнүүд хараалагдаба.

Байкало-Кударын аймагай хэдэн колхозуудаар адуу моридой байдалые шалгаха рейд дүүрэhэн байна. Буденныйн нэрэмжэтэ колхоздо эмхидхэгдэhэн бригада мориншод болон моридоор хүдэлмэри хэдэг колхозникуудай унаада ямараар хандадагыень шалгаба. Тиихэ зуураа, тус колхозой хүдэлмэришэ мори муу байдалтай байна гэжэ элирүүлээ. 50 моридойнь 29 толгой нюрга, хүзүүгээ гэмтэhэн байба. Гадна, 5 мори хүдэлмэриин хүсэ абажа шадахаяа болишоhон байха юм.

Моридынь колхозникуудай харюусалгада үгтөөгүй, хэтэрхэдээ саг үргэлжын мориншонгүй байна. Моридой тэжээл дамгүйгөөр гаргашалагдадаг байха юм.

Рейдын дүнгүүдэй правлениин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэнэй hүүлээр түрэхэ гүүд хүдэлмэриhөө сүлөөлэгдэжэ hайн тэжээл, харууhан дээрэ табигдаа. Тэрэшэлэн үбшэн моридынь hүрэгhөө илгагдаhан байна.

Тарбагатайн аймагай колхозуудаар 5—7 хүнүүдhээ бүридэhэн бригаданууд эмхидхэгдээ. Эдэнэр үсөөн хоног соо хүдэлмэреэ дүүргэhэн байна. Бригада бүхэн мори унаада эзэн бусаар хандаhан ябадалые болотоор элирүүлжэ, дутуунуудые дары усадхаха дурадхал оруулhан байха юм.

Куйтунска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой адуу моридой байдалые шалгаhан бригада ехэхэн дутуунуудые элирүүлээ. Мори унаае тусхай хүнүүдтэ даалгажа үгөөгүй дээрэhээнь, тэдэниэ хойрогоор хандаха ябадал үргэлжэлhээр. Тэрэшэлэн мориншодые харууhалха hүрэгүүдээ булэглэн илгажа абаагүй байха юм.

Хомут тоногуудай муу дээрэhээ болоно хүдэлмэришэ моридойнь 50 процент хүзүүгээ холоhон байба. Мори унаада эзэн бусаар хандаhан нэгэшье колхозник гэмээ амсаагүй байгаа. Энэ мэтын баримтанууд Тарбагатайн ондоошье колхозуудаар элирhэн байна. Тиин, адуу моридые муугаар харууhалжа гэмтээhэн, туранхай гэмтэ хүнүүдтэ гэм тохохо ба саашадаа унаагай байдалые hайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаба.

Адуу моридой байдалые hайжаруулха талаар рейдын хараалhан бүхы хэмжээ ябуулганууд энэ гэhээр бэелүүлэгдэхэ ёhотой. Колхозуудай правлени, комсомольско организаци, зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд рейдын тодорхойлhон бүхы дутуунуудые усадхаха ябадал хангаха байна.

Дутуунууд элирүүлэгдэбэ

ВЛКСМ-эй обкомой бюрогой тогтоолой ёhоор манай республикын колхозуудаар адуу моридой байдалые шалгаха комсомольско рейд ябуулагдажа байна.

haяхан энэ рейд Кабанскын аймагай Брянска сельсоведэй «Путь Ленина» колхоздо үнгэргэгдэбэ. Тиин, энэ рейд хэдэн олон дутуу дундануудые элирүүлээ. Колхозой зарим морид мүнөө хүрэтэр колхозникуудта даалгагдажа үгтөөгүй байhаар. Энэ хадаа тон ехэ дутуу зүйл болоно, гэбэл зарим мори унагшад унаада гамгүйгөөр, хайша хэрэг хандадаг байха юм. Иимэhээ олон морид ехээр турадhан байна.

Гадна, үбшэн морид байhан аад, комсомольско рейдын эхилтэр ажалhаа сүлөөлэгдөөгүй байгаа. Колхоз үбhэ тэжээлээр дутамаг байна. Моридой зэмсэгүүд хүсэд заhагдаагүй, заhагдаhаниинье муу шанартай байха юм. 7 морид туранхай, шадалгүй болошонхой байба.

Энэ рейд эдэ бүгэдые хараад, «Путь Ленина» колхозой хабарай тарилгада бэлэдхэл муу гэжэ сэгнэлтэ үгэбэ.

hүүлээрынь комсомолецууд ба залуушуулай, мүн правлени, партийна организациин суглаан үнгэргэгдөө. Эндэ дээрэ комсомольско рейдын дүнгүүдые ба саашадаа ойрын үедэ ямар хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ тухай хэлсэбэд.

ДАМБИЕВ.

АМЖАЛТАНУУДААРАА ХИЗААРЛАХА ЕhОГҮЙ

...республикын хүдөө ажалай ...ри болохо малажалые бүхы ...хүгжүүлжэ, тэрэнэй ашаг шэ... ...лүүлэн, ойрын жэлнүүдтэ Бу... ...АССР-ые ашаг шэмэр ех... ...малтатай республика болгохо ...республикын партийна, советскэ ...нуудай болон малажалай бүхы ...лэгшэдэй урда табигданхай. ...йда ВКП(б)-гэй Центральна Ко... ...ээ тогтоол соо бэшэhэн бай... ...оной январь соо болоhон ...түрүүшүүд й республиканскэ ...партиин Центральна Комитетэй ...ые болото дээрэ бэелүүлхэ ...хэмжээнүүдые хараалаа. Адуу ...хорлолтогүйгөөр ба хүнэлэнь ...тарган тобиргоор үбэлжүүл... ...малые hайнаар үнгэргэхэ яба... ...малые саачадалань хүгжүүлхэ гол ...болоно гэжэ суглаан тэмдэг...

...малажалые хүгжүүлхэ та... ...башэ амжалтануудые түйлэhан ...республика соогоо түрүү ...Бурят-Монгольско ...дамжуулгын Улаан ...урда нэрэ олоhон ...эмхи партийна, советскэ, ...органууд, малажалай ...зорииг ...амжалта—малай үбэл... ...толгой мал үхүүтэнгүй ...ябадал тээшэ хүтэлхэ ёhотой.

Тус аймагай бүхы колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, малажалай фермэнүүдые даагшад, партийна организацинуудай секретарьнууд өөhэдынгөө хэhэн хүдэлмэринүүдые үшөө дахин хаража үзэхэ, мал ажал дээрэ бии байhан дутуу дундануудые сүм усадхаха, малай харууhалгые hайжаруулхын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абаха байна.

Адуу малые тобир тарганаар харууhалха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулhан дээрэhээ үбэлэй үнгэрhэн hаранууд соо Карл Марксын, Ленинэй, «III Интернационал» колхозууд бага бэшэ амжалтануудые түйлэбэ. Эдэ колхозууд малай хүншые жэлхашье муулхаангүй, тэрэнэй адуулгые hайнаар эмхидхэн, үбhэ тэжээлээ гамнажа, арбинаар гаргашалhан, түл абалтые гарзагүйгөөр ябуулжа байха юм. Гэбэшье, энэ халаа дээрэ хэлэгдэhэн зорилгонуудые болото хэрэг дээрэ бэелүүлхэ ябадалай эхин шатынь болоно. Тиимэлэ малажалай болон партийна, советскэ, газартарялангай органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон харюусалгатай зорилго байна.

Үбэлэй хүйтэн hаранууд үшөө үнгэрөөгүй. Март, апрель соо мал олоороо түрэжэ эхилхэ, энэ үе соо ехэ үбhэн гаргашалагдаха юм. Олонхи колхозууд үбhөөр бага болонхой. Зарим колхозууд үбhэ тэжээл арбилха хэрэгтэ эзэн бусаар хандаха ябадал гаргана. Жэшээлхэдэ, «Путь Сталина» колхоз январь соо 68 центнер үбhэ, 1260 центнер hолоомо түсэбhөө үлүү гаргашалаа. Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз мүн энэ hара соо 885 центнер үбhэ, 2183 центнер hолоомо үлүү гаргаша хэhэн байба.

Жданавай нэрэмжэтэ колхоздо, үбhэ hолоомо түсэбhөө үлүү гаргашалhан, урилгэ хэhэн ябадал баhал үзэгдэнэ. Гэхэтэй хамта, хэдэн мал тураашан байна. Гадна, хэрын бэлшээридэ табигдаhан адуугаа hараhаа дээшэ хорёодо хаажа байhанай гэмээр 3 гүү унага хаяулаа.

«Победа» колхоздо январь соо 1 морин, 3 эбэртэ боло мал үхэжэ хороо. 155 үхэр, 70 морин, 111 хонин дундаhаа доошо хүсэтэй, 6 үхэр, 10 морин туража үргүүлhэн байха юм. Энэ мэтын баримтанууд ондоошье колхозуудаар бии.

Хамтын малые олошоруулха үндэhэн—түл абалтые хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ, нарай ба залуу малые элүүр энхээр, тарганаар харууhалха ябадал болоно. Гэхэ зуураа, мүнөө болтор олохон колхозуудаар эхэ мал түрүүлхэ дулаан байра түхеэрэгдээгүй, тугал хурьгадайшье байранууд дутуутай байhаар. Калининай нэрэмжэтэ, «Родник» ба бусад колхозуудаар тугалай бай ануудые түлижэ дулаалан, шииг нойтыень хатаадаггүй, түлеэ залhашье хүсэд бэлэн эгүй байха юм. Хүйтэнэй болохоhоо хойшо гал түлигдээгүй байра шииг й байдаг тулаhань нарай мал үбшэ абажа болохо аюултай байна гэжэ эндэхид мэдэбэшье, энээниие хэрэгсээнэгүй.

1945 оной залуу мал жэлэй хоёрдохи хахад соо гараhан хадаа хүсэд бэежээгүй гээшэ. Эдээниие заабол булеэн үhаар уhалжа байха шухала. Теэд, энэ хэрэг «Шэнэ ажал» колхозhоо бэшэ бусад колхозуудаар хүсэндөө оруулагдаагүй байhаар Залуу малай туража муудаhан ушар Ждановай нэрэмжэтэ, «Пламя» колхозуудаар элирбэ.

Зоотехническэ заабариин ёhоор колхозууд үнеэдээ—түрэhэнэйнь hүүлдэ, гүүдээ—мартын 15-hаа эхилжэ орооондо оруулха юм. Теэд, энэ шухала кампанида тон муугаар бэлэдхэжэ, үнгэрhэн жэл й алдуунуудые давтажа байhан колхозууд бии. «Шэнэ ажал» колхозойхид правлениин түрүүлэгшэ Чимитовhээ эхилээд, азарганууудаа гам хайрагүй унажа турааhан байха юм. Мүн иимэ ушар «Улаан одон» колхоздо үзэгдэбэ. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой бухануудурсуулхэ болтороо тураа.

Эндэ хэлэгдэhэн дутуунуудаа сүм усадхахын түлөө зохистой хэмжээнүүды дары абахын оронд, нэрлэгдэhэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «зоной жиирэтэ сило орохо hаа, хүреэ hайн даа» гэжэ урданайхяараа hанаа амар байдаг ба хэлэгдэhэн баримтануудые тоохогүй гү, али бага зэргын тоосоондо болодог байха юм.

Энээн дээрэhээ эдэ колхозуудай малажал жэлhээ жэлдэ хүгжэдэг, ургалагүй ушарhаа мал үсхэхэ түсэбөө дүүргэдэггүй. Хэрэв колхозуудай зарим болбол мүнөө байhан жиирэй байдалаар хизаарлаха бэшэ, харин малажалые мүнөө байhанhаа ондоо шэнэ шатада хүгжүүлэн гаргахые тоо толгойень олон ба ашаг шэмээр эльбэг баян, үүлтэр hайнтай болгохо хэрэг мүн.

Цэдэн ГАРМАЕВ, «Б.-М. Үнэнэй» корреспондент.

Хүдэлмэришэ моридынь туранхай

Хабарай полевой хүдэлмэриие хаhа саг соонь шиидхэхэ хэрэгтэ мори унаа угаа ехэ удхашанартай байна. Гэбэшье, Зэдын аймагай олонхи колхозууд мори унаагаа муугаар харууhалжа тураана.

«Улаан Үшөөтэ» колхозой 178 хүдэлмэришэ моридой аяар 26-ниинь туранхай, бэшэниинь дундаhаа доошо шадалтай байба. Эндэ мори унаада эзэн бусаар хандаха ябадал үргэлжэлhээр. Хүдэлмэришэ моридые колхозникуудай харюусалгада доро мүнөө хүртэр тушаажа үгөөдүй байха юм. Ималтал колхозникуудай муугаар хандаhан дээрэhээ 30 гараан морид хүзүүгээ холоhон, нюргаа тэhэрhэн байна. Теэд, гэмтэ хүнүүдтэ энэ гэхэ хэмжээн абтаагүй байhаар.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхозойхид адуу моридой байдал харууhые hайжаруулжа шадаагүй байhан зандаа. Эндэ 22 морид туранхай, 16 морид дундаhаа доошо шадалтай, хэдэн морид хүзүү hэрэ, нюргаа холонхой байха юм. Тиигэбэшье, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд мори унаада хойрогоор ба эзэн бусаар хандадаг ябадалые усадхаха тушаа hаналаа табидаггүй байна.

«Галын Очи» колхозой хүдэлмэришэ морид баhал иимэрхүү байдалтай. hүүлэй үедэ моридойнь хүсэ шадал бүри муудаhан байха юм. Аяар 30 шахуу морид дундаhаа доошо шадалтай, 7 морид туранхай байна. Моридые унажа ябаhан зарим колхозникууд унаада эзэн бусаар хандажа саг соонь эдеэлүүлдэг, уhалдаггүй байха юм. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд иимэ ябадалтай эрид тэмсэхын оронд, харин өөhэдынгөө унажа ябаhан моридые гэмтээжэрхидэг байна. Жэшээлхэдэ, правлениин түрүүлэгшын орлогшо нухэр Гендунов 3 hарын турша соо хоёр моридые тугаажа, хүдэлмэриин хүсэ абаха шадалгүй болгожорхёо.

Мори унаада иимээр хандажа байhан баримтанууд дурсагдагша аймагай олохон колхозуудаар үзэгдэнэ. Теэд, тэдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд унамхай моридые тобир тарган ба элүүр энхэ байлгахын түлөө хүсэд тэмсэнэгүй.

Тарилга хүртэр хүдэлмэришэ бүхы морид хүсэ шадал hайнтай болгогдохо ёhотой. Тиимэдэ хүдэлмэришэ моридоо тураагаhан Зэдын гээгдэнги колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тариаанажалай бригадын бригадирнууд болон зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд, моринной-товарна фермые даагшад мори ой энэ хэйшэ хэрэг ябадалаа дары усадхаха байна.

Б. ЦЫРЕНОВА.

АНГАЙ АРҺА ТУШААЛГЫН СЕЗОННО ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Манай республика болбол үнэтэ ангуудаар ба бэшэшье байгаалиин баялигуудаар Эхэ орон доторoo мэдээжэ һуури эзэлдэг гээшэ. Тиин республикын түрүү сэхэлтэ арадууд болбол энэ баялигуудые Эхэ оронойнгоо саашанхи хүгжэлтэдэ арад зонойнгоо энхэ амгалан ба баян байдалда үргэнөөр хэрэглэхын түлөө саг үргэлжэ оролдоно.

Байгал шадар ямаршье баялигууд бүгэдэ бии. Алтаншье, мүнгэшье үндэр үнэ сэнтэй арьһатай ангуудшье, ой модонойшье олзо тоолсожо барагдашагүй олон зүйлэй баялигууд элбэг гээшэ. Баунтын, Кабанскын аймагуудай ангуушад болбол 1945 ба 1946 оной ангай арһа, мяха тушаалгын гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө һунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон байха юм. Тэдэнэрэй жэшээгээр республикын бусад аймагуудта социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ һэн.

Социалистическэ мүрысөөнэй ашаар Бурмонкоопсоюзай системын бэлэдхэлэй бүхы эмхи зургаанууд болбол сезонойнгоо түсэбые 40 хоногоор уридшалан 101 процент гүйсэдхэһэн байна.

Баунтын аймагай потребсоюзай бэлэдхэлэй конторо болбол эрхим шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Быстров гэгшын ударидалга доро ан барилгын ба арһа мяха тушаалгын сезоной түсэбые 113 процент, Баргажанай аймагай потребсоюзай бэлэдхэлэй конторо (директорынь Сосновский) 115 процент, Кабанскын аймагай потребсоюзай бэлэдхэлэй конторо (директорынь Нелюбин) 120 процент гүйсэдхэһэн байха юм.

Аймагуудай ангуушадай дунда Баунтын аймагай эрхим ангуушан нүхэр Петр Николаевич Догончин гэгшэ сезон соогоо хэдэн олон үнэтэ ангуудые барижа, уялгата түсэбөө 225 процент дүүргэһэн, 76 наһатай эрхим ангууша Илья Михайлович Аполлонов гэгшэ уялгата түсэбөө 24 процент, Алексей Михайлович Һасаунов—222 процент гүйсэдхэһэн байха юм.

Кабанскын аймагай эрхим ангуушад болбол Баунтын аймагай ангуушадтай социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ мүн лэ гайхамшагта амжалтануудые түйлаһан байна. Василий Тимофеевич Белобородов гэгшэ ан гүрөөһэнэй агнуурииң хаһые һайса мэдэхэ болоһон, аймаг соогоо суутай ангуушан юм. Тэрэ болбол бүхы ангуушадһаа нилээд ехэ хэмжээнэй ангай арһа тушааха уялгата даалгабаритай байһан аад, тэрэ даалгабаряа саг болзорһоо урид 301 процент дүүргэбэ. Мүн эрхим ангуушад Воршаков, Кыштымов гэгшэд ангай арһа тушаалгын сезоной түсэбые 300 гаран процент дүүргэһэн байна.

Мүнөө Бурмонкоопсоюзай системын бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд ба республикын аймагуудай бүхы ангуушад болбол Эхэ оронойнгоо саашанхи хүгжэлтэдэ, ажалшан арадай энхэ амгалан ба баян байдалда зорюулан ангай арһа мяха тушаалгын түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлбэ.

Республика дээрэ алдар суута гараһан эрхим ангууша нүхэр Георгий Андреевич Шелковников, гэгшэ хэдэн олон булга барижа, 1945—1946 оной агнууриин сезоной түсэбые үшөө 1945 оной декабриин 1-дэ 958 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн тэрэшэлэн Яруунын аймагай эрхим ангуушад Ц. Цыренов, Г. Цыбиков ба бусад нүхэр Георгий Андреевичын жэшээгээр хүдэлмэрилэн гүрэндөө хэдэн арбаад мянган түхэригэй үнэтэ ангай арһануудые тушааһан байна. Эдэ нүхэд болбол мүнөөшье агнууряа улам эдибхитэйгээр ябуулжа байна.

Б. АГАФОНОВ.

Модошодой амжалтанууд

Улан-Удын модоной заводой коллектив болбол Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр И. В. Сталинай табиһан түүхэтэ программые гүнзэгыгөөр шудалжа эхилбэ.

Тус заводой партийна организациин секретарь нүхэр П. А. Глушковой хүтэлбэреэр нүхэр Сталинай үгые шудалха кружок эмхидхэгдэжэ, энэ кружокто хэдэн олон агитаторнууд, хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд һуралсаад, мүн тэрэшэлэн нүхэр П. А. Глушков агитаторнуудтаа Сталинай үгын удхашанарые гүнзэгыгөөр ойлгуулха семинар үнгэргэһэн байха юм. Эдэ агитаторнууд февралиин 15-һаа эхилээд заводой коллективэй дунда хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Энэ хөөрэлдөөнүүдтэ эдибхитэйгээр хабаадалсаһан хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ программые ажал дээрэ нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилнэд. Эндэхи хүдэлмэришэд бүхэн манай Эхэ орондо дайн сэрэгэй үе соогуур тохёолдоһон хохидол ба шарханууды ойрын сагта бүтүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэнэд. Тэрээнэй ашаар тус завод халаа февраль һарын түрүүшын хахадай туршада модо хюреедэлгын түсэбые 146 процент, валова продукци бүтээн гаргалгын түсэбые 141,7 процент гүйсэдхэһэн байна.

Модо хюреедэлгын цехын мастер нүхэр Алексеев, цехын разделочно таһагай мастер нүхэр Брулева гэгшэдэй халаан ба серьгой мастер нүхэр Округина гэгшэд социалистическэ ажалай эрхим жэшээнүүдые харуулна.

Эдэ коллективэйхид агуухэ вождь Сталинай үгэдэ харюу болгон улам саашаа эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэнь лабтай.

Эрхим хүдэлмэриинь тэмдэглэбэ

Заиграйн аймагай Гүрэлэй Селекционно станциин дэргэдэхи осоавиахимай эхин организаци (түрүүлэгшэнь нүхэр Володин) аймаг соогоо түрүү һуури эзэлнэ.

Энэ түрүү Осоавиахимай эхин организаци болбол олонииты дунда хүдэлмэреэ һайнаар ябуулһанайнгаа ашаар станциингаа хүдэлмэрилэгшэдые бараниинь шахуу организацидаа член болгон хабаадуулһан байна.

Мүнөө тус станциин хүдэлмэрилэгшэд бүхэн агаарһаа добтолго ба хорото химическэ газуудһаа бэеэ яажа хамгаалха тушаа бэлэдхэлые эрхимээр шудалбад.

Тэрэшэлэн нүхэр Володиной команда Улаан Армиин 28-дахи ойдо дашарамдуулһан мэргэн буудагшадай мүрысөөндэ аймаг соогоо түрүү һуури эзэлһэн байна.

Мүн Улан-Удын «Скотимпортын» дэргэдэхи Осоавиахимай эхин организаци (түрүүлэгшэнь нүхэр Шатукова) хүдэлмэреэ һайнаар табижа шадаһан байха юм.

Осоавиахимай БМАССР-эй Центральна Совет Улаан Армиин 28-дахи жэлэй ойн баярай үдэр нүхэр Володин ба нүхэр Шатуковае Хүндэлэлэй грамотаар шагнажа, эрхим хүдэлмэриинь тэмдэглэбэ.

Оборонно хүдэлмэриие эрхимээр ябуулха хэрэгтэ осоавиахимай аймагай советүүдтэ практическа туһаламжа хүргэһэнэй түлөө осоавиахимай БМАССР-эй центральна Совет болбол ВКП(б)-гэй Закаменай айкомой сэрэгэй таһагые даагша нүхэр Бочкинине, ВКП(б)-гэй Баргажанай айкомой сэрэгэй таһагые даагша нүхэр Шестаковые, ВКП(б)-гэй Зэдын айкомой сэрэгэй таһагые даагша нүхэр Птыгиловые ба ВКП(б)-гэй Кабанскын айкомой сэрэгэй таһагые даагша нүхэр Третьяковые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Д. КОЛМАКОВ, Осоавиахимай БМАССР-эй Центральна Соведэй түрүүлэгшэ.

Уборщицоһоо мастер хүртэр хүгэлмэрилөөб

Ленин ба Сталинай, Коммунистическа партиин хүтэлбэри доро манай орондо хүн бүхэнэй ажал хүдэлмэри сэгнэгдэдэг. Бага наһандаа түрэлхидөө алдажа, үншэн байһан тула ороод һургуулида һураха арга намда орёйдооshье олдоогүй һэн.

1927 ондо арба гаран наһатайдаа Улан-Удэ город ерээ һэм. 1932 онһоо эхилэн мүнөөдэр хүртэр нэгэ завод дээрэ уборщицоһоо мастер болторoo хүдэлмэрилжэ байнаб.

Москва городой Сталинска округой һунгагшадай урда нүхэр Сталинай хэлэһэн үгые миниин хүтэлбэрилжэ байдаг цехын бүхы хүдэлмэришэд шудалан үзээд байхадаа, вождиингоо хэлэһэн үгэдэ харюу болгон ажал хүдэлмэри дээрэ, амжалтануудые туйлахын түлөө болоод уялгануудые абаһан байгаабди. Мүнөө манай цех болбол өөрынгөө абаһан уялгые үлүүлэн дүүргэе гэхэ нь, али февраль һарын ажалай даалгабариие Улаан Армиин һайндэр—февралиин 23 хүртэр 195 процент дүүргэһэн байнабди.

Мүнөө туйлаһан амжалтануудаа саашадань бэхижүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо март һара соо ажалайнгаа даалгабариие 150 процент дүүргэхэ гэһэн уялга абаабди.

М. Я. ЗАГАЛУЗИНА, ликёро-архиин заводой цехын мастер.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Февралиин 23-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, февралиин 23. (ТАСС). Трибуналай мүнөөдэрэй заседани болбол процессуальна асуудалнуудые шиидхэбэрилхэ гэршэнүүдые дуудаха тухай үмөөрэлтын гүйлтые хэлсэн үзэхэ болон үмөөрэгшэдтэ хэрэггүй шэнэ документнүүдые эрижэ абаха ябадалда зорюулагдаһан байна.

Түрүүлэгшэ лорд Лоуренс болбол адвокат Штамер гэгшын гүйлтын ёһоор, болохоо байһан үгэ хэлэлгэдэ хабаадаха шиидхэбэриие трибуналда соносхобо.

Февралиин 25-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, февралиин 25. (ТАСС). Трибуналай үглөөнэй заседани дээрэ гэм нэгдэгшэ Риббентропын үмөөрэгшэ Горн гэгшэ гэршэнүүдые дуудаха тухай гүйлтэ хэбэ. Үмөөрэгшэ болбол Москвада германска сэрэгэй атташе байһан генерал Кестринг гэгшые дуудахые гүйнэ.

Гэмнэлтын түлөөлэгшэ Дэвид Максуэлл-Файф гэгшэ гэршые дуудаха гэһэн гүйлтада арсаба.

Түрүүлэгшэ лорд Лоуренс болбол гэршые дуудаха тушаа асуудал болбол үмөөрэлтын үшөө түрүүн дурадхаһан бүхы гэршэнүүдые дуудаха гэһэн асуудалда адли Трибуналаар хэлсэн үзэгдэхэ байна гэжэ хэлэбэ.

Саашадаа үмөөрэгшэ болбол 38 гэршэнүүдые—германска гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэдэн хүдэлмэрилэгшэдые, Германиин элшэн түлөөлэгшэд ба элшэн сайдуудай тушаалтай байһан хүнүүдые, мүн баһа нэгэ хэды Великобританиин элитэ политическэ ажал-ябуулагшадые дуудахые гүйнэ.

Үмөөрэгшын дуудахые гүйһан ба тэдэнэртэ гэмнэлтын арсаагүй нюурнуудай дунда Бухарестдэ байһан германска элшэн түлөөлэгшэ Фабрициус, Ослодо байһан германска элшэн түлөөлэгшэ Грундгер ба германска посольствын советник байһан Готтфридсей гэгшэд бии.

Гэмнэлтэ халаа Трибуналда гэршын мэдүүлгые үгэхын түлөө Уинстон Черчилль, адмирал Шустер, 1935 оной хабар Лондондо болоһон хөөрэлдөөндэ хабаадаһан, тэрэнэй эсэстэ немецко-английска хэлсээ уһан-сэрэгэй флодой тухай асуудалаар баталагдаһан байгаа; германска гадаадын хэрэгүүдэй министерствын протокольно таһагай начальник байһан Боннэ, элшэн сайд байһан Авеп, Лондонһоо—Эрнест Тенант ба профессор Конвелл-Эванс гэгшэдые дуудаха гэхэдэ арсаба.

Сүүдэй эдэ гэршэнүүдые дуудаха гэһэн асуудалые, жэшээлхэдэ адмирал Шустер гэгшые дуудаха тухай, хэлсэн үзэхэдэ гэмнэгшэ Дэвид Максуэлл-Файф ингэжэ мэдүүлбэ: «Энэ гэршые үмөөрэгшэ халаа англо-немецкэ далайн хэлсээ 1935 ондо батална тушаа болоһон хөөрэлдөөндэ хабаадаһан хадань дуудана гээшэ. Энэ договор болбол гэмнэгдэгшэ Риббентропын үүсхэлээр баталагдаһан байгаа гэжэ гэршээр баталуулхын түлөө үмөөрэлтэ дуудана гэжэ тон эли байна. Договор баталхын урда тээхи хөөрэлдөөнүүд болбол элитэ байһан ба договор баталһан ушар болбол сүүтэ элирхэйлгэнүүдгүйгөөр абтаха байһан дээрэһээ гэмнэлтэ халаа энэ асуудал хэрэгтэ хамаадаһагүй гэжэ тоолоно. Гэмнэлтэ болбол хөөрэлдөөнүүд ба хуушан договорнуудые хэлсэн үзэгдэхэгүй гэжэ юрэнхыдөө тоолоно, юундэб гэхэдэ иимэ ушар болбол дэн ехэ сагымнай абаха байна».

Гэршэ Шустер гэгшые дуудаха тушаа хэлэхэдэ, СССР-һээ главна гэмнэгшэ Руденко ингэжэ мэдүүлбэ: «Миниин хараһанай ёһоор, гэмнэлтэ ба үмөөрэлтын хоорондо энэ асуудалаар нэгэ принципиальна таарадалгүй байха ушар бии байна. Үмөөрэлтэ болбол гэршэнүүдһээ асуулта хэжэ, гэмнэгдэгшэд болбол эб найрамдалай договорнуудые баталха хүсэлэнтэй байгаа гэжэ элирүүлэн баталхые оролдоно. Гэмнэлтэ халаа ондоо баримтануудые барина, тодорхойлбол иимэ эб найрамдалай договорнуудта эсэргүүсэжэ зорюулһан гэмтэ ябуулганууд ба баталдаһан договорнуудые гэнтэ эбдэхэ ушарнууд болоно. Иимэ һанал бодолнууд дээрэһээ гэмнэлтэ халаа гэршэнүүдые дуудалга болбол шухала бэшэ, тэдэнэр халаа гэмнэгдэгшэд болбол эб найрамдалай договорнуудые баталхые хүсэлэр байгаа гэжэ баталхые оролдохо байна. Иимэ договорнуудые гэнтэ эбдэхэ ушар болбол бүгэдэниитэдэ эли болонхой».

Гэршэ Шустер гэгшын мэдүүлгэнүүд болбол ямар зэргэ хэрэгтэ хамаадаха байһанииe элирхэйлхын тула түрүүлэгшэ лорд Лоуренс үмөөрэгшэһөө иимэ асуудалнуудые һурана: «Риббентроп болбол Англитай договор баталхые хүсөө ба Германиие Англитай дайлахые дурадаагүйб. Тиихэдэ заговорщигуудай Польшодо эсэргүүсэһэн дайниие тэдэнэр түсэблэбэ гэжэ тэдэниие гэмнэхэ ушар халаа энээнтэй ямар хамаатай байхаб. Бидэнэрэй эндэ хэлсэн үзэхэ эгээн шухала асуудал, гэршын мэдүүлгэнүүд халаа хэрэгтэ ямар зэргэ хамаадаанаб гэһэн тухай асуудал болоно». Түрүүлэгшын асуудалда сэхэ харюу үмөөрэгшэ Горн үгэбэгүй.

Саашанхи 13 гэршэнэрые, тэдэнэрэй дунда Уласхоорондын Улаан Хэрээһэнэй президент профессор Карл Буркгардт, лордууд Лондондерри, Бивербрук, Ванситтарт гэгшэдые дуудаха тухай гүйлтануудые хэлсэн үзэхэдөө, гэмнэгшэ болбол эдэ 13 гэршэнүүдһээ асуултын хуудаһанда харюунуудые ба бэшэмэл мэдүүлгэнүүдые абахаһаа арсанагүй.

Үмөөрэгшэ Горн болбол тэрэнэй нэрлэһэн гэршэнүүдые дуудахые дахин дахин гүйнэ, энээнээ гитлеровскэ заговор хэзээ бии болооб, Горнын үмөөрэгшэ гэмнэгдэгшэ Риббентроп болбол энэ заговорто хэзээ хамтарааб гэжэ тодорхойлхо шухала гэжэ шалтагаална.

Великобританиһаа главна гэмнэгшын орлогшо Дэвид Максуэлл-Файф гэгшэ 1946 оной январь һарада уласхоорондын сэрэгэй Трибуналай судебнэ заседаниинуудай стенографическа тоосоонуудые хаража, гэмнэгдэгшэ Риббентропын гэмтэ ажал-ябуулганууд тухай гэмнэлтын үзүүлһэн баримтануудые өөрынгөө ухаанда дахяад һануулхые Горндо дурадхана.

Дэвид Максуэлл-Файф болбол гитлеровскэ заговорщигуудай засаг гартаа абахада Риббентропын хабаадаһан ябадалые документальна гэмнэлтээр элирхэйлэн баталаа, мүн тэрэшэлэн саашадаа Риббентроп болбол гитлеровскэ правительствода эдэб тусхай тушаалнуудые даажа байгаа болон Австрида, Чехословакида, Польшодо, Англида, Францида, Норвегидэ, Данида, Голландида, Бельгидэ, Люксембургда, Советскэ Союзда ба Америкын Холбоото Штадуудта эсэргүү агрессидэ гэмтэ үүргэ дүүргэжэ байгаа гэһэниие Горндо һануулна.

Гэмнэгдэгшэ Риббентроп болбол эб найрамдалай конвенцинүүд ба договорнуудые эбдэхэдэ хабаадалсаһан байгаа гэжэ гэмнэгшэ тэрэшэлэн һануулна.

Гэмнэгдэгшэ Риббентроп болбол заговорта хэзээнһээ хамаадажа эхилээб ба заговорта оролсоһон нюур болбол заговорто орохынгоо урда тээ хэһэн гэмтэ ябадалнуудай түлөө харюусалгата болоно гү гэһэн Трибуналай түрүүлэгшын асуудалда харюусахадаа, гэмнэгшэ болбол 1921 ондо гитлеровскэ партиин бии болоһонһоо заговор эхилээ гэжэ дуулгаба.

Хүн түрэлтэндэ эсэргүү заговор халаа мүн 1921 ондо эхилээ гү гэһэн Трибуналай түрүүлэгшын асуудалда гэмнэгшэ халаа энэ заговор болбол гитлеровскэ партиин бии болоһонтой эхилһэн байна гэжэ харюусана.

Заговорто һүүлшын үедэ ороһон гитлеровскэ гэмтэ ябадал хэгшэдэй харюусалга тухай Трибуналай түрүүлэгшын асуудалда тодорхой харюу гэмнэгшэ саашадаа үгэнэ. Хэрбээ ямар нэгэн нюур заговорто ямар нэгэн гэмтэ ябадалнуудые хэхын зорилготойгоор һүүлшынье үедэ ороһон байгаа һаа, тэрэ халаа ороһон сагһаа дүлдыдангүйгөөр хэлсэн үзэгдэжэ болохо байна. Энэ процессээр сүүдлүүлэгдэжэ байгшад заговорто уридшалан һаналгатайгаар ороо гэжэ гэмнэлтэ батална гэжэ Дэвид Файф хэлэнэ. Энээндэ жэшээ болгожо гэмнэгдэгшэ Шпеерые харуулна. «Шпеер халаа гэмтэ ябадалнуудай сненэ дээрэ бусадһаа хойно гараһан байна, гэжэ гэмнэгшэ хэлэнэ. Тэрэ болбол буу зэбсэгүүдые үйлэдбэрилхэ талаар министр болоһон мүн тэрэшэлэн богоолшолгын хүдэлмэриин хүсэнүүдые хэрэглэхэ гэмтэ ябадалнуудта хабаадаһан байна. Шпеер болбол агрессивнэ дайн хэхын зорилгоор заговорто орожо, тэрээгээрээ дайн сэрэгүүдые ябуулхада хабаадалсаһан байна. Тэрэ халаа хүдэлмэриин хүсэнүүдые тэрээндэ үгэхын эрилтэнүүдые табиһан, тиимэ дээрэһээ сэрэгэй гэмтэ ябуулганууды хэхые һайшааһан, мүн баһа эзэмдэгдэһэн оронуудай арад зондо шэрүүн хатуугаар хандахада туһалһан байна. Тэрэ болбол мүн баһа гэмнэгдэгшэ Заукель гэгшын ажал-ябуулгануудта туһалалсаһан ба тиимэ дээрэһээ хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганууды хэһэн байна.

Микрофондо гэмнэгдэгшэ Кейтелиин үмөөрэгшэ адвокат Нельте ерэнэ. Тэрэ болбол Кейтелдэ табигдаһан гэмнэлтэ халаа дэн ехэ болгогдоо гэһэн темээр үгэ хэлэхые оролдоно. Өөрынгөө һанал бодолгонуудые үмөөрэлгын үгэ хэлэхэдээ мэдүүлхэ аргатай байнат, гэжэ хэлээд, түрүүлэгшэ тэрэниие таһалдуулна.

Дэвид Максуэлл-Файф дахяад үгэ абана. Тэрэ болбол гэмнэлтэ халаа Нельтэ гэгшын гүйһан гэршэнүүдые, нэрэлбэл Бломберг, Гальдер, Зарлимонт, Рейнеко ба Ламмерс гэгшэдые дуудахада гэмнэлтэ арсанагүй гэжэ мэдүүлбэ Нельтэ гэгшын мүн баһа стенографуд ба бусад нюурнуудые гэршэ болгожо дуудаха гэһэн гүйлтанууд тушаа гэмнэлтэ болбол тангариг доро үгэһэн тэдэнэй бэшэмэл мэдүүлгэнүүдые абажа хангагдаха байна гэбэ.

Иигээд Трибуналай үглөөнэй заседани дүүрэбэ.

Февралиин 25-ай үдэшын заседа[ни]

НЮРНБЕРГ, февралиин 25. (ТАСС). Трибуналай үдэшын заседаниин эхиндэ Кейтелиин үмөөрэгшэ Кельте болбол гэршэнүүдые дуудаха ба гэмнэлтын хэрэглэһэн угаа олон документнүүдтэй танилсаха тэрээндэ арга-боломжо олгохо гэһэн гүйлтаяа үндэһэлжэ үргэлжэлөө.

Энээнэй удаа тээ советскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ нүхэр Смирнов гитлеровецүүдэй ябуулһан хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябадалнуудые элирхэйлэн баталха баримтануудые үзүүлхэ үгэ абаба. «Хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябадалнууд халаа фашистнуудай хэһэн бусад гэмтэ ябадалнуудта адли фашизмын гэмтэ үндэһэнһөөнь баруун тээ ба зүүн тээ бүхэли гүрэнүүдые тонуул дээрмын янзаар булимтаран абажа, бүхы дэлхэй дээрэ эзэрхэхэ, хүн зониие богоолшолхо ба олоорынь хюдаха гэһэн тэдэнэй хүсэлһөө гараһан байна»,—гэжэ нүхэр Смирнов хэлэнэ. Бүхы фашистска гэмтэ ябадалнууд халаа али нэгэн зэргээрээ хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябадалнууд мүн гэжэ тэмдэглээд, гэмнэгшэ болбол гитлеровскэ гэмтэ ябадал хэгшэд халаа урид хараашалан ба һанаа амараар өөһэдынгөө хохиролдо оруулһан зонуудые «хүнэй нэрэ зэргые доромжолһон хэдэн олон зоболондо ушаруулдаг байгаа. Тэдэнэй хүзүүндэ номертой бирка гү, али хубсаһанайнь хамсыда тэмдэгүүдые оёжо, тэдэниие өөһэдынгөө нэрые мартахые баалдаг, тэдэндэ хөөрэлдэхэ ба өөрынгөө хэлэн дээрэ уншаха эрхыень хаһадаг байгаа. Тэдэниие гэр бүлэһөөнь һалгаадаг байгаа, тэдэниие Эхэ оронһоонь таһалжа, хэдэн зуун, мянган километр газарта баалажа абаашадаг байгаа. Тэдэндэ ухихүбүүтэй байха эрхыень хаһадаг байгаа. Тэдэниие үдэр бүри доромжолжо, баһажа байдаг байгаа. Тэдэнэй шажан мүргэл ба мэдэрэлынь доромжолдог баһадаг, эсэстэнь тэдэнэй һүүлшын ажаамидаралһаань таһалдуулдаг байгаа».

Эзэмдэгдэһэн территоринууд дээрэхи арад зон болбол ходо[...] үхэлэй аюулһаа айжа байдаг байгаа гэжэ гэмнэгшэ хэлэнэ. Немецүүд халаа хүнэй газарые эзэлһээр тон түрүүндэ үхэл асардаг байгаа. Гэмнэгшэ болбол сүүдэ гэмнэгдэгшэ Розенбергын приказые харуулна, тэрээн соонь 5 гаршагууд бии. Тэдэнэй 3-ниинь «толгойн сааза» гэһэн үгэнүүдһээ эхилдэг юм. Энэ приказ соогоо Розенберг болбол эзэмдэгдэһэн территоринуудай арад зониие хуулиин гадуур табидаг байгаа.

Гитлеровецүүд халаа иимэнүүд хуулинуудые гаргажа хизаарлаагүй. Югославска правительствын хуулита элшэхэлдэ хэлэгдэһэнэй ёһоор, «дайн байлдаануудай үедэ наһа бараһан 250 мянган югославуудһаа гадна, эзэмдэгшэд болбол эгээн үсөөнь 1,5-һаа 2 миллион хүртэр хүнүүдые үгы хэһэн байна, эхэнхиниэ үхибүүд, эхэнэрнүүд ба үбгэд хүгшэд. Немецүүдэй 4 жэлэй эзэмдэлгын һүүлдэ 15 миллион югославска арад зонһоо энэ арад зоной 14 шахуу процент үгы хэгдэһэн байна».

Трибуналда харуулагдаһан чехословацкэ правительствын элшэхэлдэ Чехи ба Моравиин протекторэй орлогшо байһан Карл Франк гэгшын мэдүүлгэ харуулагдана. Тэрэ халаа немецүүд болбол бүхы чехүүдые хүсөөр ондоо тээшэнь [...] хословакиие немецкэ ко[...] һууринжуулха гэжэ түсэблэһэ[н...] жэ хэлэнэ. Энэ зорилгоё [...] ла гитлеровскэ гэмтэ ябада[л...] бол ямаршье арга мэхые [...] бододог байгаа.

Польша тушаа хэрэгтэ ор[...] болбол славянска арад зони[...] гэһэн немецкэ политикын го[л...] халаа уласхэлэн байгаа гэж[э...] Үшөө 1942 оной декабриин 1[...] болбол, тэрэнэй өөрынь днев[ник...] шэгдэһэнэй ёһоор, тусхай [...] ингэжэ хэлэһэн байгаа: «[...] продовольственно түсэб бэел[...] энэ халаа Варшавын ба т[...] тойрон һууринуудтахи 500.0[00...] хоол абахагүй болоно гэжэ [...] Польшын еврейскэ арад зон [...] болбол ингэжэ хэлэһэн байн[а...] лион 200.000 еврейнүүдые [...] үхэлдэ ушаруулха ябада[л...] байна. Хэрбээ еврейнүүдэй [...] үхөөгүй һаа, энэ халаа еврей[...] гүүсэжэ ябуулһан хэмжээ[...] дые эдибшүүлхэ байна». Фр[анк...] хэлэн миллион польско арад з[он...] хэлэнгэй үхэлдэ хаяһан байн[а].

1942 оной декабриин 14-[...] бол өөрынгөө дневнигтэ гит[...] урда байһан зорилгонууд ха[...] лиин 2-һоо эхилээд энэ об[...] һуужа байһан германска бэ[...] 2 миллион хүнүүдые эзэ [...] галтаһаань хаһаха ябадал б[...] бэшэһэн юм.

Немецкэ документнүүдһээ [...] дые уншажа, гитлеровскэ [...] хэгшэд болбол өөрынгөө зори[...] шадаһан байна гэжэ гэмнэгш[э...] Советскэ Союзай эзэмдэгдэһэ[н...] нууд дээрэ гитлеровскэ бү[...] болбол үшөө ехэ бүдүүлигээр [...] байгаа. Верхне Силезидэ [...] гэгшын именидэ Улаан Арм[...] нуудай бариһан гадаадын [...] министерствын түлөөлэгшэ [...] тан Плайдерер гэгшын элш[...] нэгшэ сүүдтэ үзүүлнэ. Өөры[...] терствын даалгабаряар Плай[...] немецүүдэй эзэмдэһэн Укра[...] нуудаар ябаһан байгаа. [...] һүүлдэ тэрэ халаа «Украин[...] лой зүйлые эгээл ехээр хү[...] ба бидэниие энээгээр ханга[...] юумэнүүд» гэжэ нэрэтэй нэу[...] зохёоһон байгаа. Немецкэ [...] рам болбол «эдеэ хоолой [...] эгээл ехээр» абаха ябадалд[...] руулна, «бидэнэр деревниину[...] риин газарнуудта хүсэ шадал[...] һон плендэ абтаһан зонуу[д...] аланабди, алууһан хүнүү[д...] дээрэ орхинобди, эдэниие ар[...] ойлгожо байна гэжэ тэрэ б[...]

Гэмнэгшэ болбол Трибунал[да...] мецкэ документ—профессор Т[...] хэлые харуулна, тэрэнь М[...] хүртэр ябаһан юм. Немец[...] эзэмдэгшэдэй саг зуура бул[...] һан советскэ территоринууд [...] нууд болбол советскэ арад [...] дэг байгаа гэжэ Томсон мүн [...]

Эдэ документнүүдые соно[...] лээр үдэшын заседани хааг[дааба].

Бразилидэ забастовочно хүдэлөө[н]

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО, февралиин 25 (ТАСС). «Трибуна Популяр» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор шахтернуудай ехэ стачка боложо байһан Рио-Гранде-До-Сул гэжэ штадта, тэрэшэлэн мүн бүхы түмэрзамай хүдэлмэришэд забастовко хэбэ. Штадтахи түмэр замай холбоон бүримүһэн зогсоогдоһон байна. Порто-Алегредэ февралиин 21-дэ болохо байһан хүдэлмэришэдэй митингые полициин хориһоной түлөө хүдэлмэришэд эсэргүүсэжэ байнад.

«О Жорнал» гэжэ газетэ, Сан-Паулодо болоһон забастовочно хүдэлөөн болбол хүлөө ажахые түрүүшынхеэ хандуулжа эхилбэ. Февралиин 20-ой үдэр штадай гурбан томонууд эзэдэй хүлөө ажахын хүдэлмэришэд салин хүлһөө дээшэлүүлхые эрижэ тэдэ[...] хэбэ гэжэ дамжуулна.

Һаяхан Сан-Паулодохи [...] болбол забастовкодо һаад [...] провокаторнуудые ашаглаһан [...] валһан хүнүүдые сохиһон [...] эзэрхэг аашануудта эсэргүү[...] шаалгатайгаар конституци[...] блейдэ хандаба. Тэрэшэлэн [...] болбол хүдэлмэришэдэй [...] эсэргүүсэһэн хатуу хэмжээ[...] вын зүгһөө абаха тухай [...] нүүдтэ эсэргүүсэл хэбэ.

«Трибуна Популяр» гэжэ [...] ралиин 24-дэ мэдээсэхэдэ, [...] дахи химическэ фабрикануу[д...] мэришэд өөһэдынгөө эр[...] ба хүдэлмэрилжэ эхилһэн [...]

Румыниин арадай национальна партиин гүйс[эдхэхэ] бюрогой шиидхэбэри

БУХАРЕСТ, февралиин 25. (ТАСС). Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, арадай—национальна партиин гүйсэдхэхэ бюро һунгалтануудта бүхы демократическа партинууд хамтаржа хабаадаха тушаа румынска компартиин дурадхалые зүбшөөн хэлсэбэ. Бюро болбол энэ дурадхалые анхаралдаа абаха гэжэ шиидхэбэри гаргаһан ба комисси байгуулһан байна, энэ комиссида Владеску-Ракоса ба профессор Драгомиреску гэгшэд оролсобо. Компартиин хүтэлбэрилэгшэдтэй харилсаатай болохо ба энэ асуудалаар партиин эсэсэй позициие элирхэйлгэдэ туһалха тодорхойлгонуудые тула саашань хөөрэлдөөнүү[д...] даалгагдаһан байна.

Харюусалгата редакт[ор]
Ц. Г. ГА[...]

[Р]едакци ба хэблэлэй газарай АДРЕС: г. Улан-[Удэ]; ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийно[...] и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.), объявлений 2-64 (2 зв.).

Н—00561 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР.